

**GENEL ORTAOKUL VE İMAM HATİP
ORTAOKULLARINDA EĞİTİM GÖREN
ÖĞRENCİLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
DERSİNE KARŞI TUTUMLARININ
KARŞILAŞTIRILMASI**

Muhammet TOPALLI

**Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Tez Danışmanı**

Doç. Dr. Erdiñç ŞIKTAR

Yüksek Lisans Tezi-2019

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
KİŞİ SPORLARI VE SPOR BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**GENEL ORTAOKUL VE İMAM HATİP
ORTAOKULLARINDA EĞİTİM GÖREN
ÖĞRENCİLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE
KARŞI TUTUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI**

Muhammet TOPALLI

**Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Erdiñç ŞIKTAR**

**ERZURUM
2019**

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
KIŞ SPORLARI VE SPOR BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**GENEL ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULLARINDA
EĞİTİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
DERSİNE KARŞI TUTUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI**

Muhammet TOPALLI

Tez Savunma Tarihi : 24/07/2019

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Erdinç ŞIKTAR (Atatürk Üniversitesi)

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Y.Sinan BİRİCİK (Atatürk Üniversitesi)

Jüri Üyesi : Dr.Öğr.Üyesi Serhat ÖZBAY(Erzurum Teknik Üniversitesi)

Onay

Bu çalışma yukarıdaki jüri tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Fatih KİYİCİ
Enstitü Müdürü

**Yüksek Lisans Tezi
ERZURUM - 2019**

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	VI
ÖZET	VII
ABSTRACT	VIII
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	IX
TABLolar DİZİNİ	X
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	7
2.1. Beden Eğitimi ve Spor	7
2.1.1. Beden Eğitimi ve Sporun Tanımı	7
2.1.2. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Tarihi Gelişimi.....	8
2.1.3. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları	11
2.1.4. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Önemi	14
2.2. İlköğretim.....	17
2.2.1. Genel Ortaokul.....	18
2.2.2. İmam Hatip Ortaokulu	19
2.2.3. Genel Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokullarının Haftalık Ders Çizelgelerindeki Farklılıklar	20
2.3. Tutum.....	22
2.3.1. Tutum Kavramı.....	22
2.3.2. Tutum Oluşturucu Öğeler	23
2.3.3. Tutumların Oluşumu ve Ölçümü	25
2.4. İlgili Çalışmalar	26
2.4.1. Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Çalışmaları	26
3. MATERYAL VE METOT	28

3.1. Araştırmanın Amacı.....	28
3.2. Araştırmanın modeli	28
3.3. Evren ve Örneklem	28
3.4. Verilerin Toplanması	29
3.5. Verilerin Analizi	30
4. BULGULAR.....	31
4.1. Araştırmaya Alınan Öğrencilerin Demografik Özelliklerle İlgili Bulgular.....	31
4.2. Öğrencilerin Demografik Özelliklere Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması İle İlgili Bulgular.....	35
5. TARTIŞMA.....	64
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	79
KAYNAKLAR	81
EKLER	90
EK-1. ÖZGEÇMİŞ	90
EK-2. ETİK KURUL KARARI.....	91
EK-3. ETİK BİLDİRİM VE İNTİHAL BEYAN FORMU	92
EK-4. MEB TEZ ÇALIŞMASI İZİN DİLEKÇESİ.....	93
EK-5. MEB TEZ ÇALIŞMASI İZİN BELGESİ	94
EK-6. KİŞİSEL BİLGİ FORMU.....	95
EK-7. BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR TUTUM ÖLÇEĞİ (BESTÖ).....	96

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum bu çalıőmayı, değerli bilgi ve katkıları ile yöneten, tezimin her aőamasında yardımlarını esirgemeyen hocam Sayın Doç. Dr. Erdinç ŞIKTAR'a en derin saygı ve Őükranlarımı sunarım

Çalıőmalarım sırasında ilgi ve desteklerini esirgemeyen çalışma arkadaşlarıma, yoğun eğitim dönemim boyunca sabırla beni destekleyen eőime ve aileme teşekkür ederim.

Muhammet TOPALLI

ÖZET

Genel Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokullarında Eğitim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumlarının Karşılaştırılması

Amaç: Bu çalışma, genel ortaokul ve imam hatip ortaokullarında eğitim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ve görüşlerini cinsiyet, okul türü, anne-baba eğitim durumu, ailede spor yapan bireyler, ailenin spor yapmaya izin verme durumlarına göre farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

Materyal ve Metot: Bu çalışma, betimsel yöntem ve ilişkisel tarama modeline göre yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Erzurum ili, Yakutiye ilçesi sınırlarında bulunan Ortaokullar ve İmam Hatip Ortaokulları oluşturmaktadır. Çalışmaya 454 genel ortaokul, 444 imam hatip ortaokulunda öğrenim gören toplam 898 öğrenci katılmıştır. Öğrenci tutumlarının belirlenmesi için “Kişisel Bilgi Formu” ve “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde (SPSS) istatistik paket programı kullanılmıştır.

Bulgular: Bulgular araştırmaya alınan öğrencilerin demografik özellikleri, öğrencilerin ankete verdikleri yanıtların genel dağılımı ve öğrencilerin demografik özelliklere göre karşılaştırılması başlıkları altında toplanmıştır. Genel ortaokul ile İmam Hatip ortaokulunda eğitim gören kadın öğrencilerin derse karşı tutumları arasında, cinsiyet değişkenine göre araştırmaya katılan tüm kadın ve erkek öğrencilerin tutumları arasında, ailesinde spor yapan birey olan öğrencilerin eğitim gördükleri okul türüne göre tutumları arasında, ailesinde spor yapmayan birey olan öğrencilerin eğitim gördükleri okul türüne göre tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Genel ortaokulda eğitim gören erkek öğrenciler ile İmam Hatip ortaokulunda eğitim gören erkek öğrencilerin okul türüne göre, Öğrencilerin annelerinin eğitim durumu düzeyine göre, öğrencilerin babalarının eğitim durumu düzeyine göre, öğrencilerin ailesinin spor yapmaya izin verme durumuna göre tutumları arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Sonuç: Genel ortaokul ile İmam Hatip ortaokulunda eğitim gören öğrenciler arasında beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum olarak büyük farklılıklar olmadığı, iki farklı okul türünde eğitim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi ve spor dersi, genel ortaokul, imam hatip ortaokulu, tutum

ABSTRACT

The Comparison of the Students' Attitudes Against Callisthenics and Sports Course, that are Training in the General and Religious Secondary Schools

Aim: This study was carried out to determine the attitudes of the students in general secondary school and imam orator secondary schools regarding callisthenics and sports course according to gender, type of school, parents' education status, family sports, and family allowance.

Material and method: This study was carried out according to the descriptive method and the relational survey model. The universe of the research consists of general secondary schools and religious secondary schools located in the borders of Yakutiye district of Erzurum province. A total of 898 students participated in the study, 454 of which were from general secondary schools and 444 from religious secondary schools. "Personal Information Form" and "Callisthenics and Sports Attitude Scale" were used to determine student attitudes. SPSS statistical package program was used for data analysis.

Results: The findings were collected under the headings of demographic characteristics of the students, general distribution of students' responses to the questionnaire and comparison of students according to demographic characteristics. A statistically significant difference was found between the attitudes of female students attending general and religious secondary school, the attitudes of all male and female students participating in the study according to gender variable, the attitudes of the students who are doing sports in their families according to the type of school they study, and the attitudes of the students who are not doing sports in their families according to the type of school they study. There was no significant difference between the attitudes of male students attending the general and religious secondary school according to the type of school, the educational status of the mothers and fathers of the students, and the attitudes of the students to the family's permission to play sports.

Conclusion: It was found that there were no significant differences in attitudes towards physical education and sports between the general secondary and imam hatip secondary school students, and the attitudes of the students attending two different school types were positive.

Key Words: Callisthenics and sports course, general secondary school, religious secondary school, attitude

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

BESTÖ	: Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği
f	: Frekans
İHO	: İmam Hatip Ortaokulu
J.J.	: Jean Jacques
MEB	: Mili Eğitim Bakanlığı
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
YMCA	: Young Men's Christian Association

TABLULAR DİZİNİ

<u>Tablo No</u>	<u>Sayfa No</u>
Tablo 4.1. Öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin dağılım.....	31
Tablo 4.2. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin dağılım	33
Tablo 4.3. Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin cinsiyetlerine göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular	36
Tablo 4.4. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından cinsiyetlerine göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular	37
Tablo 4.5. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular	37
Tablo 4.6. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından yaşlarına göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular	38
Tablo 4.7. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından yaşlarına göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular	39
Tablo 4.8. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türüne göre ankete verdikleri yanıtlar arasındaki farkla ilgili bulgular	40
Tablo 4.9. Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin annelerinin eğitim durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular	40
Tablo 4.10. Araştırmaya katılan öğrencilerin okullarına göre annelerinin eğitim durumu açısından bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular.....	42
Tablo 4.11. Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre ankete verdikleri yanıtlar arasındaki farkla ilgili bulgular	43

Tablo 4.12. Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin babalarının eğitim durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular	44
Tablo 4.13. Araştırmaya katılan öğrencilerin okullarına göre babalarının eğitim durumu açısından bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular	45
Tablo 4.14. Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre ankete verdikleri yanıtlar arasındaki farkla ilgili bulgular	46
Tablo 4.15. Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin ailesinde spor yapan birey olma durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular	47
Tablo 4.16. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından ailesinde spor yapan birey olma durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular	48
Tablo 4.17. Araştırmaya katılan öğrencilerin ailesinde spor yapan birey olma durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular	49
Tablo 4.18. Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin ailesinin spor yapmaya izin verme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular	49
Tablo 4.19. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından ailesinin spor yapmaya izin verme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular	50

Tablo 4.20. Araştırmaya katılan öğrencilerin ailesinin spor yapmaya izin verme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular.....	51
Tablo 4.21. Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular	52
Tablo 4.22. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular	53
Tablo 4.23. Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular.....	55
Tablo 4.24. Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin okul takımında oynamayı isteme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular	56
Tablo 4.25. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından okul takımında oynamayı isteme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular	57
Tablo 4.26. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul takımında oynamayı isteme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular	59
Tablo 4.27. Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı	

düşünme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki
farkla ilgili bulgular 60

Tablo 4.28. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından beden eğitimi
derslerine katılmamak için rapor almayı düşünme durumuna göre bahsi
geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular 61

Tablo 4.29. Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi derslerine katılmamak
için rapor almayı düşünme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin
tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular 63

1. GİRİŞ

İnsanın bilişsel ve ruhsal eğitilme çabası ile birlikte, belli amaçlar için bedensel hareketlerini de eğitme ve geliştirme çabası insanlığın evrendeki varlığı kadar eskidir. ¹ İnsan canlı bir varlık olarak gelişimine devam ederken, bulunduğu her ortamda hareket halindedir. Hareket bedeninin herhangi bir parçasında yahut tüm vücuttaki değişme olarak da ifade edilebilir. ² İnsanın canlılığının en büyük belirtisi harekettir. Önceleri insanların ilkel güduları ile oluşan ve daha çok kendini koruma ve hayatını devam ettirme çabası için gereken “doğal hareketler” dediğimiz hareketler, günümüzde her türlü gelişme ve ilerlemeyi takip ederek fiziksel ve ruhsal etkinlikleri doğallığından çıkararak, bilinçli bir şekilde kendi ürettiği yöntem ve tekniklerle bedensel aktiviteler yapmaya başlamıştır. ³

Spor, bireyin yeteneklerini geliştirmek isteyen, genellikle bazı kurallara uyularak, araçlı veya araçsız, bireysel veya takım halinde, amatör veya profesyonel olarak, adil şartlar içerisinde, çeşitli zorluklar göz önüne alınarak, sosyalleştirici, bireyin ruhsal ve fiziksel gelişimine katkı sağlayan, dayanışmacı ve rekabet içeren kültürel bir olgu olarak tanımlanabilir. ³

Spor bazen avlanmak, bazen askeri amaçlı, bazen eğitim için her dönemde farklı amaçları yerine getirmek üzere kullanılmıştır ve günümüzde de kullanılmaya devam etmektedir. ¹

Eğitimin ana öğelerinden biri bireyleri, fiziksel ve zihinsel olarak eksiksiz bir şekilde geliştirebilmektir. Eğitim, bir toplumda kültürün kuşaktan kuşağa aktarılmasıdır. İşte bu aktarma sırasında kültürün korunması, yeniliklerle geliştirilmesi ve sporla desteklenmesi gerekmektedir. ^{4(s.118)} Kuşkusuz bir bireyin ruhen ve bedenen sağlıklı ve mutlu olması, toplumsal olarak ilerlemenin, gelişmenin ve kalkınmanın ön koşullarındandır. ⁵ Öğrencileri toplumsal, duygusal, fiziksel, zihinsel özellikleri ile bir bütün halinde gelişmelerini ve yetişmelerini sağlamak günümüz eğitiminin en temel

unsurlarındandır. ⁶ Bundan dolayıdır ki beden eğitimi dersi, çocuklara ve gençlere sağlıklı etkinlik itiyadı kazandırarak zindeliklerini yaşamları boyunca devam ettirebilmeleri için öne gelmiş amaçları içermektedir. ⁵ Eğitimimiz içinde önemli bir yerde bulunan beden eğitimi ve spor dersinin en önemli amacı, çocukların ve gençlerin fiziksel etkinliklerle eğitimine destek olmak ve bütün öğrencilerin hareket kapasitelerinin üst düzeye çıkarılabılmesine katkı sağlamaktır. ⁶

Beden eğitimi ve spor dersinin amaçları çok farklı cümlelerle ifade edilmiştir. Öncelikli amacı kişinin fiziksel davranışlarını, zihin ve kas koordinasyonu gerektiren davranışlarını (devinişsel) geliştirebilmek, ruhsal ve toplumsal olarak gelişebilmesine destekte bulunarak, hayat boyunca fiziksel aktivitelere iştirakini sağlamayı amaçlayan, yaparak yaşayarak aynı zamanda aşamalı bir şekilde öğrenmeyi hedefe alan beden eğitimi ⁷ kişinin vücut sağlığını, ruh sağlığını, fiziksel yeteneklerini geliştirme amaçlı, gerektiğinde yaşadığı ortamın şartlarına ve iştirakçilerin özelliklerine göre güncellenebilen esnek kuralları olan oyuna, jimnastiğe, spora özgü egzersiz ve antrenmanların tamamını içeren bir faaliyettir. ⁸

Eğitimin içinde önemli bir yeri olan beden eğitimi ve spor, çocukları fiziksel etkinlikler yolu ile eğitimin içine dâhil ederek bütün öğrencilerin fiziksel yeteneklerinin en üst seviyeye gelmesine yardımcı olmayı hedeflemektedir. Bununla beraber çocukların fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimlerinin en üst düzeye çıkarılmasına katkıda bulunmaktadır. Beden eğitimi; okullarda fiziksel etkinlikler ile öğrencilerin gelişimlerine, bilgilerine, tutumlarına, motor ve davranışsal yeteneklerine öğrencileri eğlendirerek katılımlarının sağlanması amacını güden ve fiziksel devamlılık içeren bir yaşam biçimidir. ⁶ Beden eğitimi ve oyun öğretimi, eğitim öğretime başlayan çocuklarda fiziksel faaliyetlerle öğrenmeyi, eğlenip mutlu olmayı, çevresi ile sosyalleşmeyi sağlayarak okulu sevdirmenin temel anahtarı olmaktadır. ⁹ Beden eğitimi

ve spor, fertlerin farklı isteklerine cevap bulabilmek amacı ile problemlerin çözümünde güçlü bir eğitim aracı olmuş, fertlerin yaşamında üstlendiği görev ve kazanımlar ile toplum nezdinde büyük ehemmiyet taşımaya başlamıştır. ¹⁰ Beden eğitimi hareketler aracılığı ile genel eğitime katkıda bulunarak, ⁹ öğrencilere sağlıklı yaşam tarzının benimsetilmesi konusunda önemli roller üstlenmektedir. Eğitim sürecinde bireyler bilişsel, fiziksel ve psiko-sosyal yönleriyle bir bütün olarak ele alınarak eğitim planı bu doğrultuda yapılmalıdır. ¹¹

Beden eğitimi ve sporun, fertlerin toplumsallaşmasında ve faydalı bir kişilik olarak topluma kazandırılmasında önemli katkılarının olduğu bilinmektedir. Bununla beraber eğitim öğretim kurumlarında, bilhassa ilkokul ve ortaokullarda beden eğitimi ve spor dersinin müfredatta bulunması ve gerçek anlamda uygulanması öğrencinin gelişimini hızlandırmasına yardımcı olacaktır. Eğitim sürekliliği olan bir aktivitedir. Beden eğitimi aktivitelerini bireyin okulla tanışmasından itibaren hayatı boyunca itiyat haline getirebilmesi temel hedef olmalıdır. Bu itiyatları da birey okullar aracılığı ile kazanabilecektir. ¹²

Öğrenciler okul içerisinde geçen zaman dilimlerinde öğretmenleri, sınıf arkadaşları ve ders konularına ilişkin genelde olumlu bir bakış içinde olurlar. Okul kurallarını azami derecede tanır ve kurallara uyarlar, arkadaşlarına saygı gösterir ve onlarla birlikte uyumlu çalışırlar, boş zamanlarını yararlı etkinlikler için kullanırlar. ¹³ Günlük yaşamını devam ettiren birey kendi gereksinim ve arzularına cevap verebilmek için birçok obje ile etkileşim kurar, kimini seçer alır kullanır, kimini görmezden gelir ve ondan kaçınır. Birey bu objelerle ilişkiye geçtiği anda bir karar alır içinde bulunduğu anın şartlarına göre bir faaliyet içerisine girmek isterse etrafındaki objelerden bazılarını amacına yararlı olacağı ön görüşü ile seçer ve kullanır, amacına uygun olmadığını düşündüğü, olumsuz olabilecek objeleri kendisinden uzak tutar. ^{14(s.16)} Bu bağlamda

tutum kişinin şahsına veyahut etrafında bulunan nesne, konu veya olaya karşı tecrübenin, bilgi ve motivasyonuna dayanarak bir araya getirdiği kavrayışsal, davranışsal ve duygusal bir reaksiyondur. ^{14(s.8)} Birey bir objeye yahut olaya olumlu tutum geliştirirse ona yaklaşır, bununla beraber bir objeye veyahut olaya karşı olumsuz bir tutum içine girerse ondan uzaklaşmayı ve ona karşı olumsuz davranışlar göstermeyi seçebilir. Fakat tutumlar bireyde ömür boyunca aynı kalmayarak değişiklikler gösterir ve farklı tutumlar içine girebilirler. Bundan dolayı öğrenci tutumları ile ilgili yapılan çalışmalar süreç içinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerine çok önemli bulgular sağlayabilirler. ¹³

Öğrencileri tanıma; onların eğitimini planlayabilme, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde olumlu kararlar verebilme, sonuçlar alabilme olanağını sağlayacaktır. Öğrenciyi yaşadığı toplumsal çevresi ile birlikte bir bütün olarak ele almak onu daha olumlu bir şekilde tanımamızı sağlayacak, bazı yöntem ve tekniklerle öğrencileri tanıma amacına ulaşılmış olunacaktır. Öğrencilerin tutumları onların eğitim ve öğretim başarılarını etkiledikleri için öğrenci tutumlarının öncelikle tanınması, geliştirilmesi ve değiştirilmesi gerekir. Toplumsal kurallara, değerlere ve kurumlara karşı da olumlu tutumlar geliştirebilmek, öğrencilerin tutumlarını tanıyarak gerçekleştirilebilir. ^{15(s.83)}

Beden eğitimi dersinin daha verimli hale getirilebilmesi öğrenci, öğretmen ve programın bir düzen içinde yürütülmesi ile mümkün olacaktır. Bu temel öğeler beden eğitimi dersini değişen ve gelişen eğitim sistemi içerisinde yönlendiren ve biçimlendiren en önemli etmenlerdir. Program ve öğretmenler için öğrenci tutumlarının tanınması önemli bir boyuttur. Her ders için farklı bir tutum oluşturan öğrenciler okulda beden eğitimi ve spor dersine özel tutumlar da oluştururlar. Öğrenciler beden eğitimi dersine karşı tutumlarını pozitif yönde geliştirebilirse dersin çok daha faydalı işlenmesine ve öğretmeni de güdülemeye yardımcı olabilirler. ⁶

Öğrenciler öğrenim hayatları boyunca zorunlu veya seçmeli ders olarak gördüğü beden eğitimi ve spor dersine karşı olumlu veyahut olumsuz bir tutum içine girebilirler. Beden eğitimi ve spor dersine karşı olumlu bir tutum içinde bulunan öğrenciler derse daha istekli ve coşkulu katılırken, olumsuz tutum içinde olan öğrenciler beden eğitimi ve spor dersine daha isteksiz katılabilirler. Öyle ki bu tutum öğrencilerin sonraki yaşamlarında da tüm fiziksel etkinliklere karşı olumsuz bir tutum içinde olabilmeye gibi vahim bir duruma sebep olabilir. ¹

Eğitim öğretim açısından insan hayatını bu denli etkileyen bir ders hakkında öğrencilerin tutumlarının araştırılmasının gerekli olabileceği düşünülebilir. Yapılan bu çalışmalar ile beden eğitimi ve spor dersine karşı olumlu tutumlar geliştirilerek dersin daha verimli işlenmesine olanak sağlanacaktır.

Din insanlık tarihi kadar eski bir geçmişi olan, toplum hayatını etkileyen bir kurum olarak varlığından söz ettiren, bir olgu olarak tanımlanabilir. Din, sosyal düzen ve düzenlemeleri koruyan istikrar faktörlerinden biridir. Çok güçlü bütünleştirici işlevlere sahip olan din her şeyden önce insan yaşamını düzenleyen ana unsurdur. Din toplumları grup veya topluluklar halinde tutan çok büyük bir güç olarak kendini göstermektedir. Din; toplumsal değişimle bir ilişki içerisindedir. ¹⁶

Toplumumuzda spora karşı dini yönden bir ön yargı olduğu kanısının yaygın olması, nüfusunun % 99'u Müslüman olan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde yaşayan insanların spor yapmaları durumunda dinin emirleri dışına çıkabileceği algısının oluşması ve dini eğitim alan imam hatip ortaokulundaki öğrencilerinde bu önyargıya paralel olarak beden eğitimi ve spor dersine karşı olumsuz bir tutum sergileyebilecekleri düşüncesinin hasıl olması genel ortaokulda okuyan öğrenciler ile imam hatip ortaokullarında eğitim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı

tutumlarının incelenmesinin, araştırılabilecek bir konu olduğu fikrini pekiştirerek daha anlamlı hale getirmiş oldu.

Bu araştırmanın amacı; ortaokul ve imam hatip ortaokullarında eğitim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ve görüşlerini okul türü, cinsiyet, anne-baba eğitim durumu, ailede spor yapan bireyler, ailenin spor yapmaya izin verme durumlarına göre farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

Bu bölümde, yaptığımız araştırmaya ışık tutabilecek ve incelediğimiz konunun anlaşılmasını kolaylaştıracak bilgiler kısa ve öz bir şekilde verilmiş ve daha önce benzer konuları değişik yöntem ve gereçlerle inceleyen araştırmalar hakkında bilgi verilmiştir.

2.1. Beden Eğitimi ve Spor

2.1.1. Beden Eğitim ve Sporun Tanımı

İnsan, toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasının temel unsurudur. Sağlıklı birey olabilmek için ve sağlıklı bir şekilde günlük yaşantısına devam edebilmesi için beslenme, barınma ve uyuma gibi temel ihtiyaçların yanında fiziksel ihtiyaçların giderilmesi gerekmektedir. ¹

Beden eğitimi, gelişen dünyada bireye kişilik, karakter, dürüstlük, güven ve paylaşmayı öğrettiği, ailesine ve ait olduğu topluma karşı sorumlu olduğunu hissettirdiği gerçeği tüm toplum tarafından kabul görmüştür. ¹⁷

Beden eğitimi ve spor organizmayı bütünsel bir şekilde olarak ele alarak bireyin tüm kişiliğinin gelişmesini sağlayan eğitimin ayrılmaz bir parçası olarak sağlıklı, güçlü, düşünebilen, toplumsallaşmış bireyler yetiştirmeyi amaçlayan bir eğitim şeklidir. Beden eğitim ve spor faaliyetleri kişiyi Milli Eğitim'in genel amaçları ile orantılı olarak yetişmesini sağlayan güçlü bir unsur olarak değerlendirilmelidir. ¹²

Beden eğitimi ve spor kişinin beden ve ruh sağlığının gelişmesine, hareket bilgi ve becerilerini artırmaya yönelik öncelikle oyun, jimnastik ve spor yapmayı öğreten üst düzeyde ise fizyolojik, psikolojik, estetik, teknik ve taktik bilgilerini, mücadele etme, yarışma ve kazanma duyguları ile birlikte geliştirmeyi hedefleyen etkinlikler bütünüdür.

18

Beden eğitim ve spor insanın doğasında bulunan saldırganlık güdüsünü kontrol altına alınmasını sağlayan, bireyin yalnız olmadığını toplumla beraber yaşamayı

gerektiğini hatırlatan, kişilerin ruh ve beden sağlıklarının korunmasına ve sağlıklı nesiller yetişmesini güvence altına alan etkinlikleri içerir. ¹⁰

Toplumsal yaşamda bireylerin yüklendiği işler ve amaçlar bakımından büyük bir ehemmiyet taşıyan beden eğitimi ve spor, toplumun farklı beklentilerini cevaplayabilmek amacı ile kapsadığı alanı daha da artırarak var olan problemlerin giderilmesinde etkili bir araç olarak görülmeye başlanmıştır. Bunlara ilaveten beden eğitimi ve spor bireylerin fiziksel ruhsal gelişmeleri ile beraber, süreç içinde öğrencinin çevresi ile sosyalleşmesini de desteklemektedir. ¹⁰

Bireyin büyüme ve gelişmesine, serbest zamanlarının daha verimli kullanılmasına, kendini ifade edebilmesine ve yaratıcılık becerilerini geliştirmesine, duygularını ifade etmek isterken bedenini kullanabilmesine ve aynı zamanda duygularını kontrol edebilmesine, akranları ile etkili iletişim ve güçlü bağlar kurmasına, grup etkinliklerini destekleyerek rakibe uyum, topluma uyum gibi sosyal kavramları öğrenmesine, hastalıklardan korunma ve sağlıklı yaşaması için gerekli tüm bilgi ve becerileri öğrenmesine fırsat veren eğitimin içinde olmazsa olmaz olan bir derstir. Beden eğitimi ve spor; durağan modern yaşam içinde bireyin gereksinimlerini dikkate alarak yaşamak için gerekli olan fiziksel etkinliklerin yapılmasına olanak sağlar. ¹⁹

Daha geniş bir tanımla beden eğitimi ve spor gelişmekte olan kuşakların ihtiyacı olan fiziksel, duygusal ve sosyal gelişimini amaç edinen, bir plan doğrultusunda yapılan bilinçli faaliyetlerdir. ²⁰

2.1.2. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Tarihi Gelişimi

İnsanlık tarihinin ilk dönemlerinde spor savunma ve saldırı amaçlı yapılmıştır. Tehlikelerden korunma ve beslenebilmek için avlanma ihtiyacı bugünkü sporun temellerini oluşturmaktadır. İlk insanların kendi cinsleri ve hayvanlarla girmiş oldukları güç mücadeleleri ile kendi fiziksel gücünü kullanmayı öğrenmiştir. ²¹ Savaşlarda

insanların fiziksel güçlerinin ön plana çıktığı dönemlerde insanların kendilerini koruma ve yaşamak için verdiği mücadele daha da gelişmiştir. Günümüzde gerek bireyler, gerekse toplumlar arasında olumlu ilişkileri geliştirmekte spor amaç olmaya başlamıştır. Bundan dolayı gelişmiş dünya ülkeleri vatandaşlarını küçük yaşlarda beden eğitimi ve spora yönlendirerek bu faaliyetlere bir hayli önem vermişlerdir. Spor barış, kardeşlik, dostluk gibi önemli insani kavramları içinde barındırırken bazen de bireylerin veya toplumların birbirlerine karşı üstünlük kurma çabası için de kullanıldığı görülmektedir.

22

Platonun “zihinsel ve bedensel yetileri birleştiren ve onları ölçülü bir şekilde ruhun hizmetine sokan tam eğitilmiş ve uyum sağlamış insan düşüncesi” sadece bilişsel öğrenmeye dayalı eğitim değil, bedensel becerilerle, zihinsel becerilerin birlikte kullanılabilceği bir eğitimin gerekliliğini çok önceden ortaya koymuştur. Beden eğitimi oyun, jimnastik, atletizm, dans ve su sporları gibi branşların uygulanmasının yanı sıra bunların anlamlarını araştırmak ve bunların insan üzerindeki tesirlerini de anlamak amacı ile çalışan bilimsel nitelikte bir derstir. Bireylerin fiziksel becerilerini geliştirmenin yanı sıra psikolojik ve sosyal yönden sağlıklı kılmak için yapılan tüm etkinlikleri kapsamaktadır.²³

İnsanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek ve bedenini terbiye edilebileceği düşüncesi XIV. yy’da başlayan Rönesans ve Hümanizm hareketleri ile ön plana çıkmıştır. Ortaya çıkan bu düşünce ünlü Fransız düşünür J.J. Russo ile Avrupa’ da bir felsefe haline gelmiştir.²¹ Beden eğitim dersinin okul programlarına alınması 1400 ve 1500’lü yılları bulmuştur.²³ Philantropinum da uygulanması ise 1770’li yıllara denk gelmektedir. Hümanizm akımıyla beraber yeniden ortaya çıkan beden eğitimi anlayışı, zaman zaman kesintilere uğrasa da Avrupa ve Dünya ülkelerinde ilerleyişini artarak sürdürmüştür. 1900’lü yıllardan itibaren Amerika’da üniversitelerin lisans

programlarına giren beden eğitimi bugün birçok ülkenin ilkokul ve ortaokullarında zorunlu ders olarak okutulmaktadır. Avrupa'da ki yenilikler karşısında ilerleme çabalarına girmenin gerekliliğini, bu gelişme karşısında beklemenin doğru olmadığını düşünen Osmanlı Devleti'nde 1839 yılında ilan edilen Tanzimat Fermanı ile beraber dönemin okullarında jimnastik adlı derslerde beden eğitimi yapılmaya başlanmıştır. Bu jimnastik faaliyetleri askeri okullarda o dönemin ilk jimnastik öğretmenleri olan Lesen Marti ve Piçini tarafından yapılmıştır.²³

1869 yılında Osmanlı Devleti eğitim çalışmalarını düzenleyen "Maarif-i Umumiye Nizamnamesi" yayınlanmıştır. Bu nizamname ile sübyan mekteplerinden, darul fünunlara kadar bütün okullarda okutulacak dersler ve saatleri belirtilmiştir. Bu nizamnamede o dönemin okullarından olan erkek rüştiyelerinde¹⁸ jimnastik adı altında bedensel etkinlikler yapılmaya başlandığı görülmektedir.²³ Tanzimat döneminde jimnastik ve beden eğitimi nitelik yönünden aynı faaliyetlerdi.¹⁸

Tanzimat dönemi modern sporunda ilk adımlarının atıldığı dönem olarak kabul edilir. Osmanlı döneminde beden terbiyesi ilk kez askeri okullarda uygulanmaya başlanmıştır. 1860'lı yıllardan itibaren askeri okulların programına beden eğitimi ve fiziki idmanlar dersi konulmuştur. Beden eğitimi dersinin rüştiyelerde zorunlu ders haline gelmesi ise 1869 yılında çıkarılan Maarif-i Umumiye Kararnamesi ile başlamıştır. 1870'li yıllarda bazı sivil okullarda jimnastik dersi müfredata alınmış, aynı yıllarda beden eğitimi dersinin diğer okullarda da yaygınlaşmaya başladığı görülmüştür.²⁴

Tanzimat döneminde geleneksel spor örgütlenmelerinden ve yapıla gelen spor dallarından günümüz modern sporlara ve kulüpleşmeye geçişte o dönemdeki eğitim kurumlarının öncü oldukları görülmektedir. Bu eğitim kurumları cimmastikhaneler, kulüpler, YMCA (Young Men's Christian Association/Genç erkekler Hristiyan Birliği),

İstanbul Futbol Birliği ve diğer eğitim kurumları olarak sıralayabiliriz. ¹⁸ II. Meşrutiyetin ilanından sonra genelde özel organizasyonlarla yapılan spor müsabakaları halkta karşılık bulmuş, halkın bu ilgisine istinaden İstanbul'da "Terbiye-i Bedeniye Mektebi" niteliğinde okullar özel teşebbüsler tarafından açılmaya başlanmıştır. ²⁵ 1903 yılında kurulan İstanbul Futbol Birliği ile sporda ilk federatif yapıya kavuşulmuştur. 1909 tarihli yayınlanan dernekler yasasına istinaden kurulan Galatasaray, Kadıköy, Elpis, Moda, Fenerbahçe, Struggler, Yasson, Dark ve Tatavla spor kulüpleri de birliğe üye olmuşlardır. Türkiye'de ilk sportif yönetsel örgütlenme 21 kulübün katılımı ile Türkiye İdman Cemiyeti'dir. ²⁶

2.1.3. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları

Beden eğitim ve sporun yukarıda da bahsettiğimiz genel tanımlarının ilkokul, ortaokul ve liselerdeki uygulamalarında temel kaynak olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kitaplaştırılan ilkokul beden eğitim ve oyun dersi öğretim programı, ortaokul beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı, ortaöğretim beden eğitimi ve spor dersi öğretim programlarıdır. ²⁷

Eğitim bütün toplumların gelişimlerinin vazgeçilmez parçalarından biridir. Tüm toplumlarda gerçekleştirilmek istenen genel amaç ilkokul, ortaokul ve lisede eğitim ve öğretim merkezinde bulunan çocuk ve gençlerin sağlıklı bir şekilde, toplumsal çevreye uyum sağlayabilen, verimli bireyler yetiştirilebilmesine katkıda bulunmaktır. ²⁸ Bilinçli ve planlı bir şekilde yapılmaya başlanılan beden eğitim ve spor faaliyetlerinde her toplum o günün ihtiyaç ve şartları doğrultusunda bireyde beklenen davranış değişikliklerine yönelik farklı amaçlar belirlemekte ve yine değişen ihtiyaç ve şartlar göz önünde tutularak yeni değişiklikler yapabilmektedirler. ^{29, 30} Her toplum veya ülkenin eğitim amaçları farklı farklı ifade edilmekle beraber, Türkiye' de bu amaç 1739

sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu' nun 2. Maddesinde yer alan Milli Eğitimin Genel Amaçları ve Milli Eğitimin Temel İlkeleri olarak ifade edilmiştir. ²⁸

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 1. maddesinde Türk Milli Eğitimi'nin Genel Amacı; Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk Milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek olduğu ifade edilmiştir.

Bu kanunun 2. maddesinde ki "Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek; amacı ile hazırlanan eğitim ve öğretim yüksek kurulunun 9.12.1987 tarih ve 57 sayılı kararı doğrultusunda beden eğitimi dersi, öğretim programında genel amaçlar şu şekilde açıklanmıştır.

- 1- Atatürk'ün ve düşünürlerin beden eğitimi ve spor konusunda söyledikleri sözleri açıklayabilme.
- 2- Bütün organ ve sistemlerini seviyesine uygun olarak güçlendirme ve geliştirebilme.
- 3- Sinir, kas ve eklem koordinasyonunu geliştirebilme.
- 4- İyi duruş alışkanlığı edinebilme.
- 5- Beden eğitimi ve sporla ilgili temel bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklar edinebilme.

- 6- Ritim ve müzik eşliğinde hareketler yapabilme.
- 7- Halk oyunlarımızla ilgili bilgi ve beceriler edinme ve bunları uygulamaya istekli olabilme.
- 8- Millî bayramlar ve kurtuluş günlerinin anlamını ve önemini kavrama, törenlere katılmaya istekli olabilme.
- 9- Beden eğitimi ve sporun sağlığa yararlarını kavrayarak boş zamanlarını spor faaliyetleri ile değerlendirmeye istekli olabilme.
- 10- Temel sağlık kuralları ve ilk yardım ile ilgili bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklar edinebilme.
- 11- Tabiatı sevmeye, temiz hava ve güneşten faydalanabilme.
- 12- İşbirliği içinde çalışma ve birlikte davranma alışkanlığı edinebilme.
- 13- Görev ve sorumluluk alma, liderlere uyma ve liderlik yapabilme.
- 14- Kendine güven duyma, yerinde ve çabuk karar verebilme.
- 15- Dostça oynama ve yarışma, kazananı takdir etme, kaybetmeyi kabullenme, hile ve haksızlığın karşısında olabilme.
- 16- Demokratik hayatın gerektirdiği tavır ve alışkanlıklar edinebilme.
- 17- Kamu kaynaklarını iyi kullanma ve koruyabilme.¹⁹

Beden eğitimi ve sporun bir diğer amacı bireylerin sağlıklarını koruma ve boş zamanlarını değerlendirme becerisi kazandırmayı ön görmektedir.¹⁹

Gürbüz ve Özkan'a (2018) göre beden eğitiminin genel amaçları:

- 1- Vücudun büyümesi ve gelişmesinin bir uyum ve ahenk içinde olması.
- 2- Temel motor becerilerinin ve özelliklerinin oluşturulması ve pekiştirilmesi
- 3- Toplumsal yaşamda beklenen olumlu ve modern kişilik özelliklerinin geliştirilmesi

4- Farklı spor branşlarının da yapılabilmesi için, branşlara olan ilginin artırılması³¹

2.1.4. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Önemi

İnsan vücudu hareket edebilecek şekilde ve düzende yaratılmıştır. Ancak teknolojik gelişmelerle birlikte bedensel hareketleri azaltan birçok araç, gereç de icat edilmiştir. Yaşamımıza çok ciddi kolaylıklar getiren bu araç gereçler beraberinde hareketsizlikten kaynaklanan birçok sağlık problemini de ortaya çıkarmıştır.³²

Çocuklarımızın heyecanları yer değiştirerek, bilgisayara ve sanal ortamlardaki diyaloglara yönelmeye başlamıştır. TV izlerken kanal değiştirmeye bile kalkmayan, merdiven çıkmayıp asansöre binen, en kısa mesafelerde bile yürümeyip arabayı tercih eden ebeveynler ve onları rol model alan çocukların sayıları gün geçtikçe artmaya başlamıştır. Bu durum günlük yaşantımızın büyük bir bölümünü hareketsiz geçirmemize sebep olmuş, doğal olarak hareket için yaratılmış olan vücudumuzun birçok sağlık problemi ile karşı karşıya kalmasına neden olmuştur.³²

Son yıllarda yapılan araştırmalar, fiziksel aktivite düzeyi yüksek olan insanların hastalıklara karşı daha dirençli, kaygı ve stres düzeyi daha az, daha zinde ve sağlıklı bir şekilde yaşamlarını sürdürdüklerini göstermektedir. Böylece sağlığı kaybetmenin büyük ölçüde fiziksel aktivite eksikliğinden ortaya çıktığı görülmektedir. Bu durum başta gelişmiş ülkeler olmak üzere, tüm dünya ülkelerinde reklamlar, kamu spotu yayınları ve daha farklı etkinliklerle bireyleri ve toplumu sağlık için fiziksel aktivitelere yönlendirmeye çalışmaktadırlar.³²

Yukarıda bahsedilen çalışmalarla beraber hareketli yaşamın evvela okulda verilmesi gerçeği ve çocuklarda fiziksel aktivitenin bir davranış haline getirilmesi için eğitim programlarında beden eğitimi ve spor dersinin yer alması gerekliliği tüm dünyada kabul görmeye başlamıştır.

Teknolojideki hızlı değişim ve gelişim, bireysel ve toplumsal ihtiyaçların değişmesi, eğitim ve öğretimdeki yenilikler yeni kuşak bireylerin üstüne düşen görevleri direk etkilemiştir. Buna istinaden yeni eğitim programları da buna göre hazırlanmaya çalışılarak, sadece bilgi aktaran olmaktan çıkarılıp, öğrenciler arasında bireysel farklılıkları önemseyen, onlara değer ve beceri kazandırmayı hedefleyen, daha anlaşılır ve sadeleştirilmiş bir program olmasına çalışılmıştır. Bu programlarda amaçlanan öğrencilere üst bilişsel yeteneklerinin kullanabilmeyi öğretmek, kalıcı ve anlamlı öğrenmeyi sağlayıp, önceki öğrendikleri ile bağ kurup, günlük yaşamı ve diğer derslerle de bütünleşebilen bir eğitim verebilmektir.²⁰ Günümüz öğrencileri için bu niteliklerde hazırlanan beden eğitimi programları ile istenilen kazanımlara ulaşılarak bireyde hareket etme bilgi ve becerilerini davranış haline getirmeye çalışılmıştır.

Beden eğitimi programları ile çocukların çeşitli oyun ve oyuncaklarla hareketli yaşam davranışı kazandırabilmek için eğitilmeleri, onların hareketlerinin daha canlı, sağlıklarının üstün ve bedensel yeteneklerinin de üst düzeyde gelişmesinin sağlanması amaçlanmıştır. Ayrıca bu programlar ile spor oryantasyonu da sağlanmaktadır. Fiziksel etkinlikler, gelişme çağında olan çocuklar için sadece sağlıklı bir vücut gelişimi için değil, mental çablılığa bağlı olarak iyi bir şahsiyetin gelişmesi içinde gereklidir. Genellikle fiziksel aktivitenin çocukların her yönden gelişmesinde büyük bir rol oynadığı bilinmektedir. Bedensel etkinliklere bir ekibe bağlı olarak katılan çocuklarda, zamanla birlikte hareket etme, yardımlaşma, ekipte bulunan diğer elemanlara ve oyunun kurallarına saygı duyma duygusu gelişmektedir. Ekip çalışması, ekiple beraber nasıl hareket edeceğini, hareketlerini ve heyecanını nasıl kontrol edeceğini, arkadaşları arasındaki sosyal ilişki ve bağları kuvvetlendirerek sosyal mesafelerin kısılmasını sağlayacaktır.^{33(s.21)}

Okullarda öğrencilerin yalnızca zihinsel ve bilişsel yetenekleri doğrultusunda geliştirilmelerinin, sağlıklı bir toplum oluşturmak için yeterli olmadığı bilinmektedir. Psikomotor öğelerin geliştirilmesi için kullanılan beden eğitimi ve spor; çocuk ve gençlerin kendilerini daha rahat ifade ettikleri, düşüncelerini somut bir şekilde ortaya koyabildikleri, kendilerini değerli hissedebildikleri sosyal bir ders olma özelliğine sahiptir. Öğrencilerden beklenen okul genel başarısındaki devamlılığın sağlanabilmesi; bireyin fiziksel yorgunluğuna rağmen disiplinli olma, sistemli davranma, başarıya ve zevk alma gibi duyguların dengelenmesi ile olacaktır. Bu dengelemeye ise beden eğitimi ve spor dersi yardımcı olacaktır. ^{34(s.23)}

Bedensel hareketsizlik her yaş gurubundaki insanları olumsuz etkilemektedir. Günümüz de en sık görülen sağlık problemlerinden yüksek tansiyon, kalp damar sistemi yetersizlikleri, birçok dünya ülkesinin çocuk, genç ve yetişkinleri kurtarmak için ciddi harcamalar yaptığı obezite, ilerleyen yaşlarda istenmeyen görüntülerin ortaya çıkmasına sebep olan postüral bozuklar, çocukluk ve ergenlik dönemlerindeki dengesiz beslenme ve egzersizden uzak yaşam alışkanlıkları sonucunda gelişmektedir. Bu anlamda çocukluk döneminde spor yapma alışkanlığının kazandırılması önemli görülmektedir. Bu alışkanlıkların kazandırılması ilerleyen yaşlarda daha da zorlaşacağından dolayı beden eğitim ve spor dersinin bu davranışların çocuklukta kazandırılması için çok önemli bir işleve sahip olduğu görülmektedir. ³⁵

Yapılan kimi araştırmalarda çocuklardaki hareket etme isteğinin genç ve erişkinlere nazaran daha fazla olduğudur. Özellikle ilk ve ortaokul çağındaki çocukların okul sıralarında hareketsiz bir şekilde oturma zorunluluklarının onlarda hem fiziksel, hem de psikolojik bir yük oluşturacağı, bu yükün okullarda beden eğitimi, spor ve oyunlarla giderilebileceği ifade edilmektedir. ³⁶

Yukarıda da bahsedildiği üzere beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin çocuğun sağlıklı bir birey olmasındaki büyük desteğinin yanı sıra, sosyal ve duygusal gelişimede olumlu katkılar sağlamaktadır. Beden eğitimi ve spor etkinlikleri öğrencilerin diğer derslerindeki başarısınada destek olduğu göz önünde tutulursa beden eğitimi dersinin eğitim sistemindeki ve çocuktaki yeri ve öneminin tartışılmaz olduğu görülmektedir. ³⁶

2.2. İlköğretim

İlköğretim çağı 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 22. maddesine göre 6-13 yaş gurubundaki çocukları kapsamaktadır.

1739 sayılı milli eğitim temel kanununun 26.maddesinde ise ilköğretim kurumları dört yılı süreli ve zorunlu ilkokullar ile dört yıl süreli, zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokulları ile imam hatip ortaokulundan oluşmaktadır. Ortaokullar ile imam hatip ortaokullarında “lise eğitimini destekleyecek şekilde öğrencilerin yetenek, gelişim ve tecihlerine göre seçimlik dersler oluşturulur” denmektedir.

Yine bu kanunun 23. maddesinde ilköğretimin amaç ve görevleri milli eğitim genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak;

- 1- Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıklar kazandırmak, onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek,
- 2- Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamak,
- 3- İlköğretim son ders yılının ikinci yarısında öğrencilere devam edebilecekleri okul programının hangi mesleklerin yolunu açabileceği ve bu mesleklerin kendilerine sağlayacağı yaşam standardı konusunda tanıtıcı bilgiler vermek üzere rehberlik servislerince gerekli çalışmalar yapılır. ³⁷

2.2.1. Genel Ortaokul

1869 yılında Maarif Naziri Saffet Paşa'nın hazırlattığı Maarifi Umumiye Nizamnamesi bugünkü eğitim sisteminin kademelerinin kaynağı olarak görülmektedir. O dönemde 1. Kademe Mektebi İbtidaiye 3 yıl, kız ve erkek öğrenciler için zorunlu, 2. Kademe eğitim (ortaokul) olarak 3 yıllık Mekteb-i Rüştîye'ler gösterilebilir.³⁸

İlköğretim okullarının 8 yıl kesintisiz olmasına yönelik gereksinimler 1946 yılındaki Milli Eğitim şurasında ilk kez dile getirilmiş, 1961 yılında çıkarılan 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile uygulama, zorunlu eğitim süresini 7-14 yaş guruplarını kapsayacak şekilde 8 yıl olarak belirlemiştir. İlk beş yıl ilkokulda, üç yılın ise sınıflarda ve tamamlayıcı kurs olarak alınması öngörülmüştür. Fakat bu uygulamanın ilkokul kısmı zorunlu olarak verilebilmişse de, 3 yıllık orta kısım bölge okulları dışında istenildiği gibi uygulanamamıştır. 8 yıllık zorunlu ilköğretim, 1973 yılında 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile 8 yıllık kesintisiz ilköğretim ilkesi ile kabul edilmiştir. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun, 1983'te çıkan 2842 sayılı kanununda yapılan bazı değişikliklerle temel eğitime ilköğretim denilmiş ve 6-14 yaş gurubu çocukları kapsadığı bu değişen maddeler de belirtilmiştir. Fakat bu kanuna da geçici madde ekleyerek ilkokul kısmı sadece zorunludur denilmiştir. 18.06.1997 tarih ve 23084 sayılı resmi gazetede yayınlanan Milli Eğitim Temel Kanunu'nda yapılan değişikliklerle "ilköğretim okulları sekiz yıldan oluşur" maddesi eklenmiş, 1997 -1998 eğitim-öğretim yılından itibaren de uygulamaya geçilmiştir. Bu uygulama ile 8 yıllık ilk ve ortaokullar tek çatı altına toplanmış ve imam hatip ortaokulları kapanmıştır.³⁹

11 Nisan 2012 tarih ve 29261 sayılı resmi gazetede yayınlanan 6287 sayılı kanunla 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda yapılan bazı değişikliklerle sekiz yıllık zorunlu eğitim son bulmuş ve 4+4+4 şeklinde formüle edilen 12 yıllık zorunlu eğitime geçilmiştir. Bu değişiklikle 4

yıl ilkokul, 4 yıl ortaokul ve 4 yılda lise öğrenimi yapılması öngörülmüştür. Bu uygulama ile tekrar ortaokul adı altında ayrıca bir bölüm açılmış ve imam hatip ortaokulları tekrar eğitime başlamıştır.

2.2.2. İmam Hatip Ortaokulu

İlk İmam Hatip okulları Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde görülmektedir. Osmanlı Devleti'nde Tevcih-i Cihat Nizamname'leriyle vaiz yetiştirmek için Medresetü'l- Vaizin adında okullar açılmıştır. 1913 yılında imam hatip ihtiyacını karşılayabilmek üzere Medresetü'l Eimme Ve'l Huteba adı altında kurum öğretime başlamıştır. Savaş yıllarında pek varlık gösteremeyen Medresetü'l-Vaizin, Medresetü'l Eimme Ve'l Huteba ile birleştirilmiş ve Medresetü'l-İrşad adını almışlardır. İslah-ı Medaris programı doğrultusunda 1913 yılında açılan bu öğretim kurumları, günümüz imam hatip okullarının temelini oluşturmaktadırlar. Bu medreseler Tali Kısım-I Evvel, Tali Kısım-ı Sani olarak 4 yıllık bölümlere ayrılmış ve bugün ki İHO'nun orta ve lise kısımlarının karşılığı olmuştur. 1924 yılında medreseler yerine din eğitimi vermesi için 4 sınıflı 29 adet İHO açılmıştır. 1929-30 yıllarda bu okullar tamamen kapatılmıştır. 1930 yılından sonra İHO'lar, 1950 yılına kadar eğitim-öğretimin içinde bulunmamışlardır. 1950 yılından itibaren İHO'ların açılması tekrar gündeme gelmiş, ortakımı 4 yıl, lise kısmı 3 yıl olan 7 yıllık eğitim ve öğretim veren İHO'lar, 1951-1952 eğitim öğretim yılında resmen eğitim öğretime başlamıştır. 1972 yılında yayınlanan bir yönetmelikle İHO'lar ortaokuldan sonra 4 yıl eğitim veren bir meslek okulu halini almıştır. 1973 yılında ismi imam hatip okulları olan okulların adı imam hatip liseleri olarak değiştirilmiştir. 1974 ten sonra imam hatip liselerinin ortaokul kısımları tekrar açılmıştır. 1997 yılında 4306 sayılı kanun ile zorunlu eğitim sekiz yıla çıkarılmış ve imam hatip liselerinin orta kısımları tekrar kapanmıştır. 2012 yılında yapılan ilköğretim

ve eğitim kanunu ile temel eğitim kanunda ki değişikliklerle 12 yıllık kademeli zorunlu eğitime geçişle beraber imam hatip ortaokulları tekrar eğitim öğretime başlamışlardır. ⁴⁰

2.2.3. Genel Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokullarının Haftalık Ders Çizelgelerindeki Farklılıklar

Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu 2018 -2019 eğitim öğretim yılı haftalık ders çizelgelerinde, ortaokullar ve imam hatip ortaokullarında okutulması gereken dersler ve saatlerinde farklılıklar bulunmaktadır.

Ortaokul ve imam hatip ortaokulu 2018-2019 eğitim öğretim yılı haftalık ders çizelgesinde zorunlu dersler olarak;

- ✓ Türkçe dersi 5 ve 6. sınıflar da 6 saat, 7 ve 8. Sınıflarda beş saat okutulmaktadır.
- ✓ Matematik dersi tüm sınıflar düzeyinde 5 saat okutulmaktadır.
- ✓ Fen bilimleri dersi tüm sınıf düzeylerinde 4 saat okutulmaktadır.
- ✓ Sosyal bilgiler dersi 5, 6, 7.sınıflarda 3 saat okutulmaktadır.
- ✓ T.C İnkılap tarihi ve Atatürkçülük dersi 8.sınıflarda 2 saat okutulmaktadır.
- ✓ Yabancı dil dersi 5 ve 6.sınıflarda 3 saat, 7. ve 8.sınıflarda ise 4 saat okutulmaktadır.
- ✓ Din kültürü ve ahlak bilgisi dersi tüm sınıf düzeylerinde 2 saat okutulmaktadır.
- ✓ Görsel sanatlar dersi tüm sınıf düzeylerinde 1 saat okutulmaktadır
- ✓ Müzik dersi tüm sınıf düzeylerinde 1 saat okutulmaktadır
- ✓ Beden Eğitim ve Spor dersi imam hatip okullarında 5.sınıflarda 2 saat 6, 7 ve 8. sınıf düzeylerinde 1 saat okutulmaktadır.
- ✓ Beden eğitimi ve spor dersi genel ortaokullarda tüm sınıf düzeyinde 2 saat okutulmaktadır.

- ✓ Teknoloji ve tasarım dersi 7 ve 8. sınıflarda 2 saat okutulmaktadır.
- ✓ Bilişim teknolojileri ve yazılım dersi 5 ve 6. sınıflarda 2 saat okutulmaktadır.

Bu derslerin dışında imam hatip ortaokullarında, genel ortaokullardan farklı zorunlu ders olarak, her sınıf düzeyinde 2 saat Kuran-ı Kerim, Arapça, peygamberimizin hayatı 2 saat okutulmakta, temel dini bilgiler dersi 6. ve 7. sınıflarda 1'er saat okutulmaktadır. Ayrıca genel ortaokullarda Kuran-ı Kerim 5, 6, 7.sınıf düzeyinde seçmeli olarak 1 saat okutulabilirken, 8.sınıfta ½ ders saati okutulabilmektedir. Genel ortaokullarda Kuran-ı Kerim, peygamberimizin hayatı, temel dini bilgiler dersi seçmeli olarak 2 saat okutulabilmektedir. İmam hatip ortaokulunda spor ve fiziki etkinlikler dersi seçmeli ders olarak 5. 6. 7.sınıf düzeylerinde en fazla 1 saat daha okutulabilirken 8. sınıflarda en fazla 2 saat okutulabilmektedir. Spor ve fiziki etkinlikler dersi genel ortaokulda tüm sınıf düzeylerinde en az 2, en fazla 4 saat olarak seçilerek okutulabilmektedir.

Yukarıdaki bilgiler ışığında imam hatip ortaokulunda zorunlu ders saati 34, seçmeli ders saati 2 olup haftada toplam olarak 36 saat ders okutulmaktadır. Genel ortaokulda ise zorunlu ders saati 29, seçmeli ders saati 6 olup haftada toplam 35 saat ders okutulmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı, Talim Terbiye Kurulu'nun haftalık ders çizelgelerine baktığımızda imam hatip ortaokullarında haftalık ders saati genel ortaokullarda 1 ders saati fazladır. Beden eğitim ve spor dersi ve seçmeli spor ve fiziki etkinlikler dersinde ise imam hatip ortaokullarında genel ortaokula göre daha az olduğu görülmektedir. ⁴¹

2.3. Tutum

2.3.1. Tutum Kavramı

Tutum, 1862 yılında Herbert Spencer tarafından ilk kez bir kelime olarak kullanılmıştır. Ardından 1888 yılında Lange, bir kavram olarak laboratuvar çalışmalarında incelemeye başlamıştır. ⁴²

Tutumlar birey öğrenirken ortaya çıkan duygularla baş edebilme ve kontrol edebilme ile alakalı olup, insan davranışlarını yönlendirmede çok önemli bir yere sahiptir. Tutum için; duygu, düşünce ve davranışlara karşı olumlu yahut olumsuz tepkiler eğilimidir denilebilir. Herhangi bir değer veya inanca bağlı olarak oluşan tutumların, o tutuma karşı olumlu ya da olumsuz olması bireyin öğrenme süreci ile doğrudan bağlantılı olup, sonraki yaşantılarını da yönlendirebilmektedir. ⁴³

Tutum ilerleyen yıllarda psikologlar ve sosyologlar tarafından tartışılmaya başlayan bir konu olmuştur. Bu tartışmaların ve çalışmaların sosyal psikoloji bilim dalının ortaya çıkmasına temel oluşturulduğu iddia edilmiştir. 1918 yılında Thomas ve Znaniecki bu iddiaları desteklemiş ve sosyal psikolojiyi, tutumların bilimsel incelemesi olarak tanımlamıştır. Tutumla ilgili araştırmaların en yoğun olduğu yıl 1930'lu yılların sonu olmuştur. 1950'lerde tutum konularının araştırılmasında ilgi azalmışsa da 1960'lı yıllarda tekrar tırmanışa geçmiş ve sosyal psikolojinin yeniden en önemli konularından biri haline gelmiştir. Günümüz itibari ile tutum araştırmaları kendi dinamiğini korumakta ve çok yönlü araştırmalar devam etmektedir. ^{44(s.122)}

Bireyler öğrenim yaşantıları süresince derslerine, öğretmenlerine, okul ve sınıf arkadaşlarına karşı genelde olumlu bir davranış geliştirirler. Okulun kurallarına uyar, çevresindekilerle uyum içinde çalışır, sevgi ve saygı gösterir, boş zamanlarını faydalı faaliyetler için kullanırlar. Bu tür davranışlarda tutum çoğu zaman etkin bir rol üstlenmektedir. Bunlara istinaden tutum; iletişim içinde olduğu insanlar, nesne ve

durumlar karşısında bilinen davranışların yapılmasına yönelten, birey tarafından öğrenilmiş yönelimler olarak ele alınmıştır. ⁴⁵

Tutumlar insan davranışlarını yönetmede en etkili faktörler arasında gelmektedir. Tutum; öğrenme ile kazanılan, bireyin davranışlarını yönlendiren ve karar verirken yanlı davranmaya neden olabilen bir olgudur. ⁴⁶

Tutum, bireyin canlı, cansız tüm objelere karşı oluşturduğu tepkiler karşısında yönlendirici veya baskın bir güç kuran, öğrenilmiş bilgilerle akli ve sinirsel davranışta bulunabilme halidir. ¹⁴

Allport'a göre tutum, "bireyin ilişkili olduğu bütün nesnelere ve durumların bireyin üstündeki dinamik etkisi veya yönlendirme gücü, deneyim yoluyla kazanılmış, hazır bulunuşluğun zihinsel ve ruhsal ifadesidir" başka bir ifade ile tutum; bireyi herhangi bir objeye yönlendiren, bireyin daha etkin bir şekilde vermiş olduğu tepkilerin veya verilen önemin sonucudur. ⁴⁷

Tutum, bir nesneye karşı oluşan duygu, düşünce ve davranışlardır. Ancak bunlar birbirinden ayrı olmadıkları gibi birbirleri ile iletişim içinde olup, genellikle birbirleri ile tutarlı oldukları görülmektedir. Tutum genellikle kişiyi objeye karşı davranışlarda bulunmaya meyilli kılar. Bir şeye karşı olumlu tutum içinde olan birey o objeye karşı pozitif davranmaya, ona karşı yakınlık göstermeye, onu destekleyerek, ona yardım etmeye istekli olacaktır. Ancak bir şeye karşı olumsuz tutum geliştiren birey ise, objeye karşı ilgisiz, uzak durma eğiliminde, objeye karşı olumsuz eleştiriler düşünmekte ve zarar verme eğilimi bile gösterebilme isteği içerisinde olacaktır. ⁴⁸

2.3.2. Tutum Oluşturucu Öğeler

Tutumlar öğrenme sürecinde ortaya çıkan duygularla baş edebilme ve kontrol altında tutma ile alakalı olup davranışları yönlendirmede çok önemli bir yere sahiptir. ²⁰

Tutum, kişinin düşünce, duygu ve davranışlarını birbirleriyle bir koordine halinde tutmayı sağlar. Tutumda genelde aralarında koordinasyon halinde bulunan bu üç etmene tutumun öğeleri diyoruz. Bilişsel, duyuşsal ve davranışsal öğelerin hepsi, genelde oluşan tutumlarda bulunur. ^{49(s.132)}

İnceoğlu'na göre tutum “bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu, ya da olaya karşı deneyim, bilgi, duygu ve güdülerine dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir. Tutumların zihinsel, duygusal ve davranışsal olmak üzere üç oluşturucu ögesi vardır ve bu öğeler arasında genellikle örgütlenme, dolayısı ile de iç tutarlılık olduğu varsayılmaktadır.” Tutumu oluşturan öğelerden bahsedecek olursak, aşağıdaki öğeleri sıralayabiliriz.

Duygusal öğe; sosyal çevre ile alakalı malumat, duyum ve tecrübelerin kategorize edilmesinin yanı sıra bu kategorizenin pozitif negatif olaylarla, istenen ya da istenmeyen durumlarla ilişkilendirilmesidir. Bu ilişki tutumun duygusal ögesini temsil etmektedir. ^{50(s.13,20)} Tutumun kişisel olarak farklılık gösteren realite ile açıklanamayan, hoşlanıp hoşlanmama yönünü oluşturur. Tutuma karşı farklı duygular oluşması önceki yaşantılara ve denetimlere bağlıdır. Kimi tutumlar gerçekte bağdaşmadığı gibi mantıkla da açıklanamaz, bu tutumlar tamamen duyuşsal öğe egemen tutumlarıdır. ¹

Bireyin tutumunda duyuşsal öğe ağır basıyor ise bu tutumun değiştirilmesi daha zordur. Bireyin egosu ile ilgili konulara karşı tutumu daha baskındır. ⁵¹

Bilişsel öğe, bireyin tutuma karşı sahip olduğu bilgi, inanç ve olguların içinde bulunduğu düşüncelerden oluşmaktadır. Bireyin tutuma karşı bilgi, inanç ve olguları olumlu ya da olumsuz olabilir. Birey okulda beden eğitimi dersi çalışmalarına katılmanın diğer derslerindeki başarısını düşürdüğüne inanıyorsa ve bu bilginin bilimsel olarak yanlış olduğu ispatlanmış olsa bile o birey için doğru olarak kabul edilecektir. ⁵²

Bilişsel bileşeni tutumun nesnesiyle ilgili inançlar oluşturur. İnanç ifadenin kabul edilmesidir. Bir nesneye karşı olumsuz bir tutum içindeyseniz, o nesneye karşı olumsuz inançlarınızda olacaktır. Tutumun inanç yönü ile duygu yönü birbiri ile etkileşim içindedirler. Örneğin beden eğitimi dersinin faydalı olmadığına inanan bir birey derse karşı olumsuz duygusal tepkiler geliştirecektir. Benzer olarak olumsuz duygular içinde beden eğitimi ve spor dersine bakan bir birey, ders hakkında olumsuz ifadeleri benimseyecek yani olumsuz inançlar geliştirecektir. ^{53(s.336)}

Davranışsal öge, bireyin tutuma karşı davranış eğilimidir. Bu davranışlar kişinin konuşması ve diğer hareketlerinden gözlenebilir. ³¹

Tutum nesnesine karşı gözlenebilen hareketlerin bütünü davranışsal ögeyi oluşturur. Bireyin nesneye karşı tutumu olumlu ise nesneye karşı yaklaşma, eğer olumsuz bir tutum içinde ise ona karşı uzaklaşma eylemi içinde olabilecektir. Örneğin öğrencinin beden eğitim ve spor dersine ilişkin tutumu olumlu ise davranışsal olarak o derse karşı daha istekli ve daha çok katılma eğiliminde olurken, eğer derse karşı olumsuz tutum içinde ise davranışsal olarak derse katılmama, katılmak zorunda ise ilgilenmeme eğiliminde olacaktır. ⁵⁴

2.3.3. Tutumların Oluşumu ve Ölçümü

İnsanlar doğarken belli bir tutuma sahip olarak doğmazlar, tutumlar sonradan öğrenilir. İnsanda oluşan tutumların bazıları, bireyin kendi deneyimleri ile öğrenilirken, bazıları da diğer kaynaklardan öğrenilmektedirler. Tutumlar genellikle tutum objesi ile direkt olarak yaşanan deneyim, yaşadığı sosyal çevreden öğrenme veya görsel ve yazılı medya, sosyal medya yolu öğrenme ile elde edilir. ⁴⁹

Kağıtçıbaşı (2014)'e göre “tutum doğrudan ölçülmez, ancak dolaylı olarak davranış yoluyla ölçülebilir. Tutumun ölçülmesinde genellikle kullanılan davranış ise, sorulara cevap verme ya da fikir belirtme şeklindeki sözel davranışlardır.”

Tutumların ölçülmesinde genellikle; “Bogardus’un Toplumsal Uzaklık Ölçeği, Thurstone Ölçeği, Likert Tipi Tutum Ölçeği, Guttman Ölçekleri (Birikimli-Yığışlı Ölçekleme Tekniği) ve Osgood Duygusal Anlam Ölçeği” kullanılmaktadır. Rensis Likert tarafından geliştirilen ve kendi adını verdiği Likert Tipi Ölçekler en kullanışlı ölçeklerdir.⁵⁵

2.4. İlgili Çalışmalar

2.4.1. Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Çalışmaları

Göksel ve Caz (2016), İstanbul İli Anadolu Lisesi öğrencileri ile yaptıkları bir çalışmalarında lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını incelemiş, araştırmanın sonucunda cinsiyet faktörüne göre derse karşı tutumlarda kadın ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılığa ulaşamamıştır. Yaş faktörüne göre de tutumları incelemiş ancak bunda da anlamlı bir farka ulaşamamıştır.⁵⁶

Gürbüz ve Özkan (2012), Muğla İlinde, örnekleme rastgele seçilmiş ortaokulda öğrenim gören öğrencilerden 232’sini erkek, 266’sını kız öğrencilerin oluşturduğu 458 gönüllü öğrenci ile beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının incelenmesi amacı ile yapmış olduğu çalışmada, öğrencilerin derse karşı tutum anlamlı bir farklılık oluşmamıştır.³¹

Yanık ve Çamlıyer (2015), Balıkesir il merkezinde rastgele örneklem metodu ile ortaöğretim okulları 9. sınıfta öğrenim gören 451 kız, 398 erkek, toplam 849 öğrenci ile yapmış olduğu çalışmada, okul başarısı, derse katılım, okul takımında yer alma durumu değişkenlerine göre tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur.⁵⁷

Kangalgil, Hünük, Demirhan (2006), Ankara merkez de ilköğretim okulu, ortaöğretim ve üniversitede öğrenim gören lisanslı ve lisanssız sporcu kadın ve erkek öğrencilerin derse karşı tutumlarının incelenmesi için çalışma yapmışlardır. Çalışmaya katılan tüm düzeyde öğrenim gören öğrencilerin tutum puan ortalamaları alınmış ve

düzeyleyler arasında anlamlı bir farka ulaşılmıştır. Ankete verilen cevaplar öğrenci cinsiyeti değişkenine göre incelenmiş erkekler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Sonuçlar, spora aktif katılım değişkenine göre de incelenmiş lisanslı öğrenciler lehine anlamlı bir farka ulaşılmıştır.⁶

elik ve Pulur (2011), lise de öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ve görüşlerinin çeşitli değişkenlere göre belirlenmesine yönelik bir çalışma yapmışlardır. Denizli merkez lise 1. sınıfta eğitim gören, beden eğitimi ve spor dersine katılan, ailesinde spor yapan birey olma, kendisi spor yapan ve yapmayan olma değişkenlerine göre irdelenmiş. Öğrencilerin derse karşı tutum puan ortalamaları cinsiyet durumuna göre anlamlı bulunmuştur. Erkeklerin derse tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna varılmıştır. Okul türüne göre incelenmiş ancak anlamlı bir farka ulaşılamamıştır. Kendisinin spor yapan ve yapmayan olma ya da ailesinde spor yapan birey olma değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur.¹⁰

3. MATERYAL VE METOT

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evreni, örnekleme, verilerin toplanması, veri toplama aracı ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel çözümlene teknikleri sunulmaktadır.

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, ortaokul ve imam hatip ortaokullarında eğitim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ve görüşlerini cinsiyet, okul türü, anne-baba eğitim durumu, ailede spor yapan bireyler, ailenin spor yapmaya izin verme durumlarına göre farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın modeli

Bu çalışma da öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları belirlenmeye çalışıldığı için betimsel yöntem,⁵⁸ birden çok değişken arasındaki etkileşimin varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçladığı içinde ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Bu yöntemle genel ortaokul ile İHO' da eğitim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları karşılaştırılmıştır.

3.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Erzurum İli, Yakutiye İlçesi sınırlarında bulunan Ortaokullar ve İmam Hatip Ortaokulları, örneklemini ise Erzurum ile Yakutiye İlçesi sınırları içerisindeki Erzurumlu Emrah Ortaokulu, Edip Somunoğlu Ortaokulu, Ahmet Yesevi Ortaokulu, Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu Ortaokulu, 50. yıl Ortaokulu, 1071 Malazgirt Ortaokulu, Sabancı Ortaokulu, Hava Meydan Komutanlığı 75.Yıl Ortaokulu, Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu İHO, Ahmet Yesevi İHO, Kazım Karabekir İHO, Necip Fazıl İHO, Aliya İzzet Begoviç İHO, Sakıpefendi İHO olmak üzere 8 ortaokul, 6 İHO toplam 14 ortaokulun 6, 7 ve 8. Sınıflarında öğrenim gören 1000 öğrenciye araştırma

ölçekleri uygulanmıştır. Ancak bu ölçekler içindeki sorulardan bazılarında eksik cevap verilmesinden dolayı 102 anket değerlendirmeye tabi tutulmamıştır. Araştırma 454 genel ortaokul, 444 imam hatip ortaokulunda öğrenim gören toplam 898 öğrenci ile yürütülmüştür.

3.4. Verilerin Toplanması

Erzurum İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden araştırma için gerekli olan izinler (EK-5) alındıktan sonra, araştırma yapılacak okulların okul idareleri ile görüşülüp, okul rehberlik öğretmeni veya ders öğretmeni ile birlikte sınıfta ki öğrenciler ile yüz yüze yapılan anketin tanıtımının ardından anketler öğrencilere dağıtılarak aynı gün içerisinde geri toplanmıştır. Anket toplam 1000 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulanan toplam anket sayısından 898 tanesi değerlendirilmiş, 102 tanesi eksik cevaplandırıldığından değerlendirilmeye alınmamıştır.

Öğrenci tutumlarının ölçülmesi için anketin birinci bölümünde öğrencilerin kişisel özelliklere yönelik soruların bulunduğu "Kişisel Bilgi Formu" (EK-6) ikinci bölümde ise Demirhan ve Altay (2001)' in geliştirdiği ve 12'si olumlu 12'si olumsuz olmak üzere toplam 24 maddeden oluşan likert tipi "Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği" (BESTÖ) (EK-7) kullanılmıştır. Anket maddelerinin 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 23.maddeleri olumlu, 1, 2, 3, 4, 5, 8, 11, 13, 19, 20, 22, 24. maddeleri olumsuz maddeler olarak incelenmiştir. Ölçek, "Tamamen katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, tamamen katılmıyorum" ifadelerinden oluşmaktadır. Ölçeğin olumlu maddeleri; "Tamamen katılıyorum" ifadesinden başlayarak 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde, olumsuz maddeleri ise "Tamamen katılmıyorum" ifadesinden başlayarak 1, 2, 3, 4, 5 şeklinde puanlanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Bu Araştırmada toplanan verilerin analizinde 7 farklı istatistiksel analiz kullanılmıştır. Bu analizler aşağıda verilmiştir. Bu analizler bilgisayarda SPSS for Windows 22.00 istatistik paket programı ile yapılmıştır.

1. Aritmetik ortalama
2. Standart sapma
3. t testi
4. Tek Yönlü Varyans analizi
5. Kruskal-Wallis testi
6. LSD Post Hoc testi
7. Dunnet T3 Post Hoc testi

Ölçekten elde edilebilecek puanları yorumlamada izlenen yol yanıtlayıcı tarafından işaretlenen cümlelerin madde puanlarının toplamının madde sayısına bölünmesidir. Bu izlenen yol ile elde edilen puanlar 1 ile 5 arasında olacaktır. 1 ile 3 arası puanlar olumsuz, 3 ile 5 arası puanlar olumlu tutumu gösterecektir.¹ Tüm istatistiksel hesaplamalarda anlamlılık düzeyi, 0,05 olarak kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

Bu bölümde verilerin analizi sonucu elde edilen bulgular 1) Araştırmaya alınan öğrencilerin demografik özellikleriyle ilgili bulgular ve 2) Öğrencilerin ankete verdikleri yanıtların genel dağılımı ile ilgili bulgular ve 3) Ankete verilen yanıtların öğrencilerin demografik özelliklere göre karşılaştırılması ile ilgili bulgular olmak üzere üç alt başlık altında verilmiştir.

4.1. Araştırmaya Alınan Öğrencilerin Demografik Özelliklerle İlgili Bulgular

Araştırmaya alınan öğrencilerin demografik özellikleriyle ilgili bulgular Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1. Öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin dağılım

Özellikler		Ortaokul		İmam Hatip O.O.		Genel	
		f	%	f	%	f	%
Cinsiyet	Erkek	205	45,1	198	44,8	403	44,9
	Kadın	250	54,9	244	55,2	494	55,1
Yaş	12 yaş ve altı	2	0,4	2	0,5	4	,4
	13 – 14 yaş	431	94,7	432	97,7	863	96,2
	15 yaş ve üzeri	22	4,8	8	1,8	30	3,3
Annenin eğitim durumu	Okuryazar değil	37	8,1	27	6,1	64	7,1
	İlkokul/ortaokul	263	57,8	342	77,4	605	67,4
	Lise	82	18,0	61	13,8	143	15,9
	Üniversite	73	16,0	12	2,7	85	9,5
Babanın eğitim durumu	Okuryazar değil	15	3,3	7	1,6	22	2,5
	İlkokul/ortaokul	180	39,6	197	44,6	377	42,0
	Lise	132	29,0	152	34,4	284	31,7
	Üniversite	128	28,1	86	19,5	214	23,9

Tablo 4.1 incelendiğinde araştırmaya alınan ortaokul öğrencilerinin % 45.1'i erkek, % 54.9'u kadın, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin % 44.8'i erkek, % 55.2'si kadın, tüm öğrencilerin % 45'i erkek, % 55'i kadın, ortaokul öğrencilerinin % 0.4'ü 12 yaş ve altında, % 94.7'si 13–14 yaşında, % 4.8'i 15 yaş ve üzerinde, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin % 0.5'i 12 yaş ve altında, % 97.7'si 13–14 yaşında, % 1.8'i 15 yaş ve üzerinde, tüm öğrencilerin % 0.4'ü 12 yaş ve altında, % 96'sı 13–14 yaşında, % 3'ü 15 yaş ve üzerinde, % 51'i genel ortaokul öğrencisi, % 49'u İmam Hatip ortaokulu öğrencisi, ortaokul öğrencilerinin % 8.1'inin annesi okuryazar değil, % 57.8'inin annesi ilkokul veya ortaokul mezunu, % 18'inin annesi lise mezunu, % 16'sının annesi üniversite mezunu, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin % 6.1'inin annesi okuryazar değil, % 77.4'ünün annesi ilkokul veya ortaokul mezunu, % 13.8'inin annesi lise mezunu, % 2.7'sinin annesi üniversite mezunu, tüm öğrencilerin % 7'sinin annesi okuryazar değil, % 67'sinin annesi ilkokul veya ortaokul mezunu, % 16'sının annesi lise mezunu, % 10'unun annesi üniversite mezunu, ortaokul öğrencilerinin % 3.3'ünün babası okuryazar değil, % 39.6'sının babası ilkokul veya ortaokul mezunu, % 29'unun babası lise mezunu, % 28.1'inin babası üniversite mezunu, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin % 1.6'sının babası okuryazar değil, % 44.6'sının babası ilkokul veya ortaokul mezunu, % 34.4'ünün babası lise mezunu, % 19.5'inin babası üniversite mezunu, tüm öğrencilerin % 3'ünün babası okuryazar değil, % 42'sinin babası ilkokul veya ortaokul mezunu, % 32'sinin babası lise mezunu, % 24'ünün babası üniversite mezunu olduğu görülmektedir.

Araştırmaya alınan öğrencilerin ailesinin spora ve kendisinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin görüşleriyle ilgili bulgular Tablo 4.2'de verilmiştir.

Tablo 4.2. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin dağılım

		Ortaokul		İmam Hatip O.O.		Genel	
		f	%	f	%	f	%
Ailesinde spor yapan	Evet	236	51,9	190	43,0	426	47,5
	Hayır	219	48,1	252	57,0	471	52,5
Ailesinin spor yapmasına izin verme durumu	Evet	425	93,4	398	90,0	823	91,8
	Hayır	30	6,6	44	10,0	74	8,2
beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma	Evet	375	82,4	346	78,3	721	80,4
	Hayır	65	14,3	78	17,6	143	15,9
	Kısmen	15	3,3	18	4,1	33	3,7
Okul takımında oynamayı isteme durumu	Evet	275	60,4	258	58,4	533	59,4
	Hayır	90	19,8	80	18,1	170	19,0
	Kısmen	90	19,8	104	23,5	194	21,6
beden eğitimi derslerine engel olarak düşünme durumu	beden eğitimi Öğretmeni yetersiz	32	7,0	15	3,4	47	5,2
	beden eğitimi Öğretmeni yok	5	1,1	9	2,0	14	1,6
	Salon saha ve malzeme yetersiz	283	62,2	334	75,6	617	68,8
	Diğer dersler yoğun zaman ayıramama	135	29,7	84	19,0	219	24,4
beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünme durumu	Evet	37	8,1	31	7,0	68	7,6
	Hayır	413	90,8	402	91,0	815	90,9
	Raporluyum	5	1,1	9	2,0	14	1,6

Tablo 4.2 incelendiğinde araştırmaya alınan ortaokul öğrencilerinin % 51.9'unun ailesinde spor yapan varken, % 48.1'inin ailesinde spor yapan yok, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin % 43'ünün ailesinde spor yapan varken, % 57'sinin ailesinde spor yapan yok, tüm öğrencilerin % 48'inin ailesinde spor yapan varken, % 52'sinin ailesinde spor yapan yok, ortaokul öğrencilerinin % 93.4'ünün ailesi spor yapmasına izin veriyor, % 6.6'sının ailesi spor yapmasına izin vermiyor, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin % 91.8'inin ailesi spor yapmasına izin veriyor, % 8.2'sinin ailesi spor

yapmasına izin vermiyor, tüm öğrencilerin % 92'sinin ailesi spor yapmasına izin veriyor, % 8'inin ailesi spor yapmasına izin vermiyor, ortaokul öğrencilerinin % 82.4'ü beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılıyor, % 14.3'ü beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılmıyor, % 3.3'ü beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle kısmen katılıyor, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin % 78.3'ü beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılıyor, % 17.6'sı beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılmıyor, % 4.1'i beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle kısmen katılıyor, tüm öğrencilerin % 80'i beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılıyor, % 16'sı beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılmıyor, % 4'ü beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle kısmen katılıyor, ortaokul öğrencilerinin % 60.4'ü okul takımında oynamayı istiyor, % 19.8'i okul takımında oynamayı istemiyor, % 19.8'i okul takımında oynamayı kısmen istiyor, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin % 58.4'ü okul takımında oynamayı istiyor, % 18.1'i okul takımında oynamayı istemiyor, % 23.5'i okul takımında oynamayı kısmen istiyor, tüm öğrencilerin % 59'u okul takımında oynamayı istiyor, % 19'u okul takımında oynamayı istemiyor, % 22'si okul takımında oynamayı kısmen istiyor, ortaokul öğrencilerinin % 7'si beden eğitimi derslerine engel olarak “beden eğitimi öğretmeni yetersiz” görüşünü belirtmiş, % 1.1'i beden eğitimi derslerine engel olarak “beden eğitimi öğretmeni yok” görüşünü belirtmiş, % 62.2'si beden eğitimi derslerine engel olarak “salon saha ve malzeme yetersiz” görüşünü belirtmiş, % 29.7'si beden eğitimi derslerine engel olarak “Diğer derslerin yoğunluğundan zaman ayıramıyorum” görüşünü belirtmiş, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin % 3.4'ü beden eğitimi derslerine engel olarak “beden eğitimi Öğretmeni yetersiz” görüşünü belirtmiş, % 2'si beden eğitimi derslerine engel olarak “beden eğitimi Öğretmeni yok” görüşünü belirtmiş, % 75.6'sı beden eğitimi derslerine engel olarak “Salon saha ve malzeme yetersiz” görüşünü belirtmiş, % 19'u

beden eğitimi derslerine engel olarak “Diğer derslerin yoğunluğundan zaman ayıramıyorum” görüşünü belirtmiş, tüm öğrencilerin % 5’i beden eğitimi derslerine engel olarak “beden eğitimi Öğretmeni yetersiz” görüşünü belirtmiş, % 2’si beden eğitimi derslerine engel olarak “beden eğitimi Öğretmeni yok” görüşünü belirtmiş, % 69’u beden eğitimi derslerine engel olarak “Salon saha ve malzeme yetersiz” görüşünü belirtmiş, % 24’ü beden eğitimi derslerine engel olarak “Diğer derslerin yoğunluğundan zaman ayıramıyorum” görüşünü belirtmiş, ortaokul öğrencilerinin % 8.1’i beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünmüş, % 90.8’i beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünmemiş, % 1.1’i beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almış, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin % 7’si beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünmüş, % 91’i beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünmemiş, % 2’si beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almış, tüm öğrencilerin % 8’i beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünmüş, % 91’i beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünmemiş, % 2’si beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almış olduğu görülmektedir.

4.2. Öğrencilerin Demografik Özelliklere Göre Beden Eğitimi Ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması İle İlgili Bulgular

Araştırmaya katılan genel ortaokul öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin cinsiyetlerine göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı bağımsız örneklem için t testi ile analiz edilmiş ve bulgular Tablo 4.3’te verilmiştir.

Tablo 4.3. Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin cinsiyetlerine göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

Cinsiyet	Okul Türü	n	$\bar{x}$	S.s.	t	p
ERKEK	Genel ortaokul	205	4,12	,696	,040	,968
	İmam Hatip ortaokulu	198	4,12	,670		
KADIN	Genel ortaokul	250	4,03	,719	2,537	,011
	İmam Hatip ortaokulu	244	3,86	,732		

Araştırmaya katılan genel ortaokul erkek öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.12$ olup İmam Hatip ortaokulu erkek öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}= 4.12$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul erkek öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu erkek öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan genel ortaokul kadın öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.03$ olup İmam Hatip ortaokulu kadın öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}= 3.86$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul kadın öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu kadın öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak genel ortaokul kadın öğrencilerinin lehine anlamlı bir farklılık vardır ($p<0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından cinsiyetlerine göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı bağımsız örneklem için t testi ile analiz edilmiş ve bulgular Tablo 4.4’de verilmiştir.

Tablo 4.4. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından cinsiyetlerine göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

Okul Türü	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	S.s.	t	p
Genel ortaokul	Erkek	205	4,12	,696	1,357	,176
	Kadın	250	4,13	,719		
İmam Hatip ortaokulu	Erkek	198	4,12	,670	3,759	,000
	Kadın	244	3,86	,732		

Araştırmaya katılan genel ortaokul erkek öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.12$ olup kadın öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}=4.13$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul erkek öğrencileri ile kadın öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan İmam Hatip ortaokulu erkek öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.12$ olup İmam Hatip ortaokulu kadın öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}= 3.86$ olarak bulunmuştur. İmam Hatip ortaokul erkek öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu kadın öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak İmam Hatip ortaokulu erkek öğrencilerinin lehine anlamlı bir farklılık vardır ($p<0.05$).

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlerine göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı bağımsız örneklem için t testi ile analiz edilmiş ve bulgular Tablo 4.5’te verilmiştir.

Tablo 4.5. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	S.s.	t	p
Erkek	403	4,12	,683	3,596	,000
Kadın	494	3,95	,729		

Araştırmaya katılan erkek öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 4.12 olup kadın öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X}$ = 3.95 olarak bulunmuştur. Ortaokul erkek öğrencileri ile kadın öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak erkek öğrencilerinin lehine anlamlı bir farklılık vardır ($p<0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından yaşlarına göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı Kruskal Wallis H testi ile analiz edilmiş ve bulgular Tablo 4.6’da verilmiştir.

Tablo 4.6. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından yaşlarına göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

Okul Türü		n	$\bar{X}$	S.s.	KW	p
Genel ortaokul	12 yaş ve altı	2	4,06	1,267		
	13 – 14 yaş	431	4,08	,711	1,429	,489
	15 yaş ve üzeri	22	3,93	,647		
İmam Hatip ortaokulu	12 yaş ve altı	2	3,88	,648		
	13 – 14 yaş	432	3,98	,720	,174	,917
	15 yaş ve üzeri	8	4,03	,492		

Araştırmaya katılan genel ortaokulda öğrenim gören, 12 yaş ve altındaki öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 4.06, 13-14 yaşındaki öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 4.08, 15 yaş ve üzerindeki öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 3.93, bulunmuştur. Genel ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin yaşlarına göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan İmam Hatip ortaokulunda öğrenim gören, 12 yaş ve altındaki öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 3.88, 13-14 yaşındaki öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 3.98, 15 yaş

ve üzerindeki öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 4.03, bulunmuştur. İmam Hatip ortaokulunda öğrenim gören öğrencilerin yaşlarına göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşlarına göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı Kruskal Wallis H testi ile analiz edilmiş ve bulgular Tablo 4.7’de verilmiştir.

Tablo 4.7. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından yaşlarına göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

	n	$\bar{X}$	S.s.	KW	p
12 yaş ve altı	4	3,97	,829		
13 – 14 yaş	863	4,02	,717	,819	,664
15 yaş ve üzeri	30	3,96	,603		

Araştırmaya katılan, 12 yaş ve altındaki öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 3.97, 13-14 yaşındaki öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 4.02, 15 yaş ve üzerindeki öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 3.96 bulunmuştur. Ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin yaşlarına göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türüne göre ankete verdikleri yanıtlar arasında fark olup olmadığını anlamak amacıyla t testi uygulanmış ve bulgular Tablo 4.8’de verilmiştir.

Tablo 4.8. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türüne göre ankete verdikleri yanıtlar arasındaki farkla ilgili bulgular

Okul Türü	N	X	S.s.	t	p
Genel ortaokul	455	4,07	,709	-1,952	,051
İmam Hatip ortaokulu	442	3,98	,715		

Araştırmaya katılan genel ortaokul öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 4.07 olup İmam Hatip ortaokulu öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}$ = 3.98 olarak bulunmuştur. Genel ortaokul öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan genel ortaokul öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin annelerinin eğitim durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı bağımsız örneklem için t testi ile analiz edilmiş ve bulgular Tablo 4.9’da verilmiştir.

Tablo 4.9. Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin annelerinin eğitim durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

Annelerinin Eğitimi	Okul Türü	n	$\bar{x}$	S.s.	Test	p
Okuryazar değil	Genel ortaokul	37	4,08	,617	,094*	,760
	İmam Hatip ortaokulu	27	3,92	,867		
İlkokul ortaokul	Genel ortaokul	263	4,07	,672	,1903**	,057
	İmam Hatip ortaokulu	342	3,96	,693		
Lise	Genel ortaokul	82	4,05	,810	,358**	,721
	İmam Hatip ortaokulu	61	4,10	,707		
Üniversite	Genel ortaokul	73	4,08	,774	3,98*	,613
	İmam Hatip ortaokulu	12	3,85	1,009		

* Mann Whitney U testi uygulanmıştır.

** t testi uygulanmıştır.

Annesi okuryazar olmayan genel ortaokul öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.08$, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 3.92$ olup bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Annesi ilkokul/ortaokul mezunu olan genel ortaokul öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.07$, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 3.96$ olup bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Annesi lise mezunu olan genel ortaokul öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.05$, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.10$ olup bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Annesi üniversite mezunu olan genel ortaokul öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.08$, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 3.85$ olup bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin okullarına göre annelerinin eğitim durumu açısından bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı Kruskal Wallis H testi ile analiz edilmiş ve bulgular Tablo 4.10'da verilmiştir.

Tablo 4.10. Araştırmaya katılan öğrencilerin okullarına göre annelerinin eğitim durumu açısından bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

Okul Türü		n	$\bar{x}$	S.s.	KW	p
Genel ortaokul	Okuryazar değil	37	4,08	,617	,431	,934
	İlkokul/ ortaokul	263	4,07	,672		
	Lise	82	4,05	,810		
	Üniversite	73	4,08	,774		
İmam Hatip ortaokulu	Okuryazar değil	27	3,92	,867	2,506	,474
	İlkokul/ ortaokul	342	3,96	,693		
	Lise	61	4,10	,707		
	Üniversite	12	3,85	1,009		

Araştırmaya katılan genel ortaokulda öğrenim gören, anneleri okuryazar olmayan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 4.08, anneleri ilkokul/ortaokul mezunu olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 4.07, anneleri lise mezunu olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 4.05, anneleri üniversite mezunu olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 4.08 bulunmuştur. Genel ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan İmam Hatip ortaokulunda öğrenim gören, anneleri okuryazar olmayan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 3.92, anneleri ilkokul/ortaokul mezunu olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 3.96, anneleri lise mezunu olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 4.10, anneleri üniversite mezunu olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 3.85 bulunmuştur. İmam Hatip ortaokulunda öğrenim gören öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre ankete verdikleri yanıtlar arasında fark olup olmadığını anlamak amacıyla Tek Yönlü Varyans analizi uygulanmış ve bulgular Tablo 4.11’de verilmiştir.

Tablo 4.11. Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre ankete verdikleri yanıtlar arasındaki farkla ilgili bulgular

Annelerinin Eğitimi	N	X	S.s.	F	p
Okuryazar değil	64	4,01	,731		
İlkokul/ ortaokul	605	4,01	,686	,313	,816
Lise	143	4,07	,766		
Üniversite	85	4,05	,808		

Anneleri okuryazar olmayan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 4.01, annelerinin eğitimi ilkökul/ortaokul olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 4.01, annelerinin eğitimi lise olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 4.07, annelerinin eğitimi üniversite olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 4.05, olarak bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan genel ortaokul öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin babalarının eğitim durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı bağımsız örneklem için t testi ile analiz edilmiş ve bulgular Tablo 4.12’de verilmiştir.

Tablo 4.12. Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin babalarının eğitim durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

Babalarının Eğitimi	Okul Türü	n	$\bar{x}$	S.s.	Test	p
Okuryazar değil	Genel ortaokul	15	3,84	,600	46,000*	,647
	İmam Hatip ortaokulu	7	4,02	,674		
İlkokul ortaokul	Genel ortaokul	180	4,13	,652	1,318**	,188
	İmam Hatip ortaokulu	197	4,04	,659		
Lise	Genel ortaokul	132	4,11	,675	1,834**	,068
	İmam Hatip ortaokulu	152	3,96	,727		
Üniversite	Genel ortaokul	128	3,98	,817	,917**	,360
	İmam Hatip ortaokulu	86	3,87	,814		

* Mann Whitney U testi uygulanmıştır.

** t testi uygulanmıştır.

Babası okuryazar olmayan genel ortaokul öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 3.84$, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.02$ olup bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Babası ilkokul/ortaokul mezunu olan genel ortaokul öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.13$, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.04$ olup bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Babası lise mezunu olan genel ortaokul öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.11$, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 3.96$ olup bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Babası üniversite mezunu olan genel ortaokul öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 3.98$, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin bahsi

geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 3.87 olup bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin okullarına göre babalarının eğitim durumu açısından bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı Kruskal Wallis H testi ile analiz edilmiş ve bulgular Tablo 4.13’de verilmiştir.

Tablo 4.13. Araştırmaya katılan öğrencilerin okullarına göre babalarının eğitim durumu açısından bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

Okul Türü		n	$\bar{x}$	S.s.	KW	p
Genel ortaokul	Okuryazar değil	15	3,84	,600	4,250	,236
	İlkokul/ ortaokul	180	4,13	,652		
	Lise	132	4,11	,675		
	Üniversite	128	3,98	,817		
İmam Hatip ortaokulu	Okuryazar değil	7	4,02	,674	1,675	,642
	İlkokul/ ortaokul	197	4,04	,659		
	Lise	152	3,96	,727		
	Üniversite	86	3,87	,814		

Araştırmaya katılan genel ortaokulda öğrenim gören, babaları okuryazar olmayan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 3.84, babaları ilkokul/ortaokul mezunu olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 4.13, babaları lise mezunu olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 4.11, babaları üniversite mezunu olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 3.98 bulunmuştur. Genel ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan İmam Hatip ortaokulunda öğrenim gören, babaları okuryazar olmayan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 4.02, babaları ilkokul/ortaokul mezunu olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan

ortalaması $\bar{X}$ = 4.04 babaları lise mezunu olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 3.96, babaları üniversite mezunu olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 3.87 bulunmuştur. İmam Hatip ortaokulunda öğrenim gören öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre ankete verdikleri yanıtlar arasında fark olup olmadığını anlamak amacıyla Kruskal Wallis H testi uygulanmış ve bulgular Tablo 4.14’de verilmiştir.

Tablo 4.14. Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre ankete verdikleri yanıtlar arasındaki farkla ilgili bulgular

Babalarının Eğitimi	N	X	S.s.	KW	p
Okuryazar değil	22	3,90	,614	3,890	,274
İlkokul/ ortaokul	377	4,08	,656		
Lise	284	4,03	,707		
Üniversite	214	3,93	,816		

Babaları okuryazar olmayan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 3.90, babalarının eğitimi ilkokul/ortaokul olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 4.08, babalarının eğitimi lise olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 4.03, babalarının eğitimi üniversite olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 3.93, olarak bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan genel ortaokul öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin ailesinde spor yapan olma durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı bağımsız örneklem için t testi ile analiz edilmiş ve bulgular Tablo 4.15’de verilmiştir.

Tablo 4.15. Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin ailesinde spor yapan birey olma durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

	Okul Türü	n	$\bar{x}$	S.s.	t	p
SPOR YAPAN VAR	Genel ortaokul	236	4,17	,709	3,052	,002
	İmam Hatip ortaokulu	219	3,97	,696		
SPOR YAPAN YOK	Genel ortaokul	190	4,05	,699	1,963	,050
	İmam Hatip ortaokulu	252	3,92	,724		

Araştırmaya katılan genel ortaokulda ailesinde spor yapan birey olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}= 4.17$ olup İmam Hatip ortaokulunda ailesinde spor yapan birey olan öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X}= 3.97$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul ailesinde spor yapan birey olan öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu ailesinde spor yapan birey olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak genel ortaokul öğrencilerinin lehine anlamlı bir farklılık vardır ($p<0.05$).

Araştırmaya katılan genel ortaokulda ailesinde spor yapan birey olmayan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}= 4.05$ olup İmam Hatip ortaokulunda ailesinde spor yapan birey olmayan öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X}= 3.92$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul ailesinde spor yapan birey olmayan öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu ailesinde spor yapan birey olmayan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak genel ortaokul öğrencilerinin lehine anlamlı bir farklılık vardır ($p<0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından ailesinde spor yapan birey olma durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı bağımsız örneklem için t testi ile analiz edilmiş ve bulgular Tablo 4.16'da verilmiştir.

Tablo 4.16. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından ailesinde spor yapan birey olma durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

Okul Türü		n	$\bar{x}$	S.s.	t	p
Genel ortaokul	Ailesinde spor yapan var	236	4,17	,709	-3,052	,002
	Ailesinde spor yapan yok	219	3,97	,696		
İmam Hatip ortaokulu	Ailesinde spor yapan var	190	4,05	,699	-1,963	,050
	Ailesinde spor yapan yok	252	3,92	,724		

Araştırmaya katılan genel ortaokul ailesinde spor yapan birey olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.17$ olup ailesinde spor yapan birey olmayan öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}= 3.97$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul ailesinde spor yapan birey olan öğrenciler ile ailesinde spor yapan birey olmayan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak ailesinde spor yapan birey olanların lehine anlamlı bir farklılık vardır ($p<0.05$).

Araştırmaya katılan İmam Hatip ortaokul ailesinde spor yapan birey olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.05$ olup ailesinde spor yapan birey olmayan öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}= 3.92$ olarak bulunmuştur. İmam Hatip ortaokul ailesinde spor yapan birey olan öğrencileri ile ailesinde spor yapan birey olmayan öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak ailesinde spor yapan birey olanların lehine anlamlı bir farklılık vardır ($p<0.05$).

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin ailesinde spor yapan birey olma durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı bağımsız örneklem için t testi ile analiz edilmiş ve bulgular Tablo 4.17’de verilmiştir.

Tablo 4.17. Araştırmaya katılan öğrencilerin ailesinde spor yapan birey olma durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

	n	$\bar{x}$	S.s.	t	p
Ailesinde spor yapan var	426	4,12	,706	3,707	,000
Ailesinde spor yapan yok	471	3,94	,711		

Araştırmaya katılan ailesinde spor yapan birey olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.12$ olup ailesinde spor yapan birey olmayan öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}= 3.94$ olarak bulunmuştur. Ailesinde spor yapan birey olan öğrencileri ile ailesinde spor yapan birey olmayan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak ailesinde spor yapan birey olan öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılık vardır ($p<0.05$).

Araştırmaya katılan genel ortaokul öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin ailesinin spor yapmaya izin verme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı bağımsız örneklem için t testi ile analiz edilmiş ve bulgular Tablo 4.18’de verilmiştir.

Tablo 4.18. Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin ailesinin spor yapmaya izin verme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

	Okul Türü	n	$\bar{x}$	S.s.	t	p
İZİN VEREN	Genel ortaokul	425	4,08	,711	1,707	,089
	İmam Hatip ortaokulu	398	4,00	,696		
İZİN VERMEYEN	Genel ortaokul	30	3,91	,668	,622	,536
	İmam Hatip ortaokulu	44	3,79	,856		

Araştırmaya katılan genel ortaokulda ailesinin spor yapmaya izin veren öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 4.08 olup İmam Hatip ortaokulunda ailesinin spor yapmaya izin veren öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}$ = 4.00 olarak bulunmuştur. Genel ortaokul ailesinin spor yapmaya izin veren öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu ailesinin spor yapmaya izin veren öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan genel ortaokulda ailesinin spor yapmaya izin vermeyen öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 3.91 olup İmam Hatip ortaokulunda ailesinin spor yapmaya izin vermeyen öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}$ = 3.79 olarak bulunmuştur. Genel ortaokul ailesinin spor yapmaya izin vermeyen öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu ailesinin spor yapmaya izin vermeyen öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından ailesinin spor yapmaya izin verme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı bağımsız örneklem için t testi ile analiz edilmiş ve bulgular Tablo 4.19'da verilmiştir.

Tablo 4.19. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından ailesinin spor yapmaya izin verme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

Okul Türü		n	$\bar{x}$	S.s.	t	p
Genel ortaokul	İzin veren	425	4,08	,711	-1,294	,196
	İzin vermeyen	30	3,91	,668		
İmam Hatip ortaokulu	İzin veren	398	4,00	,696	1,809	,071
	İzin vermeyen	44	3,79	,856		

Araştırmaya katılan genel ortaokul ailesinin spor yapmaya izin veren öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 4.08 olup ailesinin spor yapmaya izin vermeyen öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X}$ = 3.91 olarak bulunmuştur. Genel ortaokul ailesinin spor yapmaya izin veren öğrencileri ile ailesinin spor yapmaya izin vermeyen öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan İmam Hatip ortaokul ailesinin spor yapmaya izin veren öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 4.00 olup ailesinin spor yapmaya izin vermeyen öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X}$ = 3.79 olarak bulunmuştur. İmam Hatip ortaokul ailesinin spor yapmaya izin veren öğrencileri ile ailesinin spor yapmaya izin vermeyen öğrencilerinin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin ailesinin spor yapmaya izin verme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı bağımsız örneklem için t testi ile analiz edilmiş ve bulgular Tablo 4.20'de verilmiştir.

Tablo 4.20. Araştırmaya katılan öğrencilerin ailesinin spor yapmaya izin verme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

	n	$\bar{X}$	S.s.	t	p
İzin veren	823	4,04	,705	2,333	,020
İzin vermeyen	74	3,84	,782		

Araştırmaya katılan ailesinin spor yapmaya izin veren öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ = 4.04 olup ailesinin spor yapmaya izin vermeyen öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X}$ = 3.84 olarak bulunmuştur. Ailesinin spor yapmaya izin veren öğrencileri ile ailesinin spor yapmaya izin vermeyen öğrencilerin

bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak ailesinin spor yapmaya izin veren öğrencilerinin lehine anlamlı bir farklılık vardır ($p < 0.05$).

Araştırmaya katılan genel ortaokul öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t testi ile analiz edilmiş ve bulgular Tablo 4.21’de verilmiştir.

Tablo 4.21. Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

	Okul Türü	n	$\bar{X}$	S.s.	t	p
EVET	Genel ortaokul	375	4,23	,591	1,673	,095
	İmam Hatip ortaokulu	346	4,16	,606		
KISMEN	Genel ortaokul	65	3,46	,646	,075	,940
	İmam Hatip ortaokulu	78	3,45	,580		
HAYIR	Genel ortaokul	15	2,63	,644	,134	,971
	İmam Hatip ortaokulu	18	2,76	,895		

Araştırmaya katılan genel ortaokulda beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X} = 4.23$ olup İmam Hatip ortaokulunda beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılan öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X} = 4.16$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılan öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p > 0.05$).

Araştırmaya katılan genel ortaokulda beden eğitimi derslerine kısmen isteyerek ve zevkle katılan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X} = 3.46$ olup İmam Hatip ortaokulunda beden eğitimi derslerine kısmen isteyerek ve zevkle katılan öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X} = 3.45$ olarak bulunmuştur. Genel

ortaokul beden eğitimi derslerine kısmen isteyerek ve zevkle katılan öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu beden eğitimi derslerine kısmen isteyerek ve zevkle katılan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan genel ortaokulda beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılmayan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 2.63$ olup İmam Hatip ortaokulunda beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılmayan öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}= 2.76$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılmayan öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılmayan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı anlamak için Kruskal Wallis H testi uygulanmış ve bulgular Tablo 4.22’de verilmiştir.

Tablo 4.22. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

Okul Türü		n	$\bar{x}$	S.s.	KW	p
Genel ortaokul	İsteyen	375	4,23	,591	96,991	,000
	Kısmen	65	3,46	,646		
	İstemeyen	15	2,63	,644		
İmam Hatip ortaokulu	İsteyen	346	4,16	,606	91,575	,000
	Kısmen	78	3,45	,580		
	İstemeyen	18	2,76	,895		

Araştırmaya katılan genel ortaokulda beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılan ęrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 4.23, beden eğitimi derslerine kısmen isteyerek ve zevkle katılan ęrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}$ = 3.46, beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılmayan ęrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 2.63 olarak bulunmuştur. Genel ortaokul beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma durumuna göre ęrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Farkın beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma durumu ne olan ęrenciler arasında olduğunu anlamak amacıyla LSD Post Hoc testi yapılmıştır.

Post Hoc testi sonucu, beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılmak istemeyen ve kısmen isteyen genel ortaokulu ęrencilerinin isteyen ęrencilere göre aritmetik ortalamasının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Araştırmaya katılan İmam Hatip ortaokulunda beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılan ęrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 4.16, beden eğitimi derslerine kısmen isteyerek ve zevkle katılan ęrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}$ = 3.45, beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılmayan ęrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 2.76 olarak bulunmuştur. İmam Hatip ortaokulunda beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma durumuna göre ęrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Farkın beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma durumu ne olan ęrenciler arasında olduğunu anlamak amacıyla Dunnet T3 Post Hoc testi yapılmıştır.

Post Hoc testi sonucu, beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin isteyen ve kısmen isteyen öğrencilere göre aritmetik ortalamasının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı anlamak amacıyla Tek Yönlü Varyans analizi uygulanmış ve bulgular Tablo 4.23’da verilmiştir.

Tablo 4.23. Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

	n	$\bar{x}$	S.s.	F	p
İsteyen	721	4,20	,599		
Kısmen	143	3,46	,609	170,032	,000
İstemeyen	33	2,70	,782		

Araştırmaya katılan beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.20$, beden eğitimi derslerine kısmen isteyerek ve zevkle katılan öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}= 3.46$, beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılmayan öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}= 2.70$, olarak bulunmuştur. Öğrencilerin beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Farkın beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma durumu ne olan öğrenciler arasında olduğunu anlamak amacıyla LSD Post Hoc testi yapılmıştır.

Post Hoc testi sonucu, beden eğitimi ve spr derslerine isteyerek ve zevkle katılan ve kısmen isteyerek ve zevkle katılmayan öğrencilere göre aritmetik ortalamasının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Araştırmaya katılan genel ortaokul öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin okul takımında oynamayı isteme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t testi ile analiz edilmiş ve bulgular Tablo 4.24’de verilmiştir.

Tablo 4.24. Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin okul takımında oynamayı isteme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

	Okul Türü	n	$\bar{x}$	S.s.	t	p
İSTEYEN	Genel ortaokul	275	4,28	,600	,901	,368
	İmam Hatip ortaokulu	258	4,23	,622		
KISMEN	Genel ortaokul	90	4,03	,637	1,726	,086
	İmam Hatip ortaokulu	80	3,87	,578		
İSTEMEYEN	Genel ortaokul	90	3,47	,747	,401	,689
	İmam Hatip ortaokulu	104	3,43	,707		

Araştırmaya katılan genel ortaokulda okul takımında oynamayı isteyen öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 4.28 olup İmam Hatip ortaokulunda okul takımında oynamayı isteyen öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}$ = 4.23 olarak bulunmuştur. Genel ortaokul ailesinin spor yapmaya izin veren öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu ailesinin spor yapmaya izin veren öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan genel ortaokulda okul takımında oynamayı kısmen isteyen öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 4.03 olup İmam Hatip ortaokulunda okul takımında oynamayı kısmen isteyen öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}$ = 3.87 olarak bulunmuştur. Genel ortaokul okul takımında oynamayı kısmen isteyen öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu okul takımında oynamayı kısmen

isteyen öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan genel ortaokulda okul takımında oynamayı istemeyen öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}= 3.47$ olup İmam Hatip ortaokulunda okul takımında oynamayı istemeyen öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X}= 3.43$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul okul takımında oynamayı istemeyen öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu okul takımında oynamayı istemeyen öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından okul takımında oynamayı isteme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı anlamak için Tek Yönlü Varyans analiz uygulanmış ve bulgular Tablo 4.25’de verilmiştir.

Tablo 4.25. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından okul takımında oynamayı isteme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

Okul Türü		n	$\bar{X}$	S.s.	F	p
Genel ortaokul	İsteyen	275	4,28	,600	79,620	,000
	Kısmen	90	4,03	,637		
	İstemeyen	90	3,47	,747		
İmam Hatip ortaokulu	İsteyen	258	4,23	,622	92,589	,000
	Kısmen	80	3,87	,578		
	İstemeyen	104	3,43	,707		

Araştırmaya katılan genel ortaokulda okul takımında oynamak isteyen öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}= 4.28$, okul takımında oynamayı kısmen isteyen öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X}= 4.03$, okul takımında oynamak istemeyen öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan

ortalaması $\bar{x}= 3.47$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul okul takımında oynamayı isteme durumuna göre öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Farkın Okul takımında oynamayı isteme durumu ne olan öğrenciler arasında olduğunu anlamak amacıyla LSD Post Hoc testi yapılmıştır.

Post Hoc testi sonucu, Okul takımında oynamak isteyen ve kısmen isteyen genel ortaokulu öğrencilerinin oynamak istemeyen öğrencilere göre aritmetik ortalamasının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Araştırmaya katılan İmam Hatip ortaokulunda okul takımında oynamak isteyen öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.23$, okul takımında oynamayı kısmen isteyen öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}= 3.87$, okul takımında oynamak istemeyen öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 3.43$ olarak bulunmuştur. İmam Hatip ortaokulunda okul takımında oynamayı isteme durumuna göre öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Farkın okul takımında oynamayı isteme durumu ne olan öğrenciler arasında olduğunu anlamak amacıyla Dunnet T3 Post Hoc testi yapılmıştır.

Post Hoc testi sonucu, okul takımında oynamak istemeyen İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin isteyen ve kısmen isteyen öğrencilere göre aritmetik ortalamasının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Okul takımında oynamak isteyen İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin, oynamak istemeyen öğrencilere göre aritmetik ortalamasının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin okul takımında oynamayı isteme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farkın olup

olmadığı anlamak amacıyla Tek Yönlü Varyans analizi uygulanmış ve bulgular Tablo 4.26'da verilmiştir.

Tablo 4.26. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul takımında oynamayı isteme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

	n	$\bar{x}$	S.s.	F	p
İsteyen	533	4,26	,610		
Kısmen	170	3,95	,613	11,453	,000
İstemeyen	194	3,45	,724		

Araştırmaya katılan okul takımında oynamayı isteyen öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.26$, okul takımında oynamayı kısmen isteyen öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}= 3.95$, okul takımında oynamayı istemeyen öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}= 3.45$, olarak bulunmuştur. Öğrencilerin okul takımında oynamayı isteme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Farkın okul takımında oynamayı isteme durumu ne olan öğrenciler arasında olduğunu anlamak amacıyla LSD Post Hoc testi yapılmıştır.

Post Hoc testi sonucu, okul takımında oynamak isteyen ve kısmen isteyen genel ortaokulu öğrencilerinin istemeyen öğrencilere göre aritmetik ortalamasının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Araştırmaya katılan genel ortaokul öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı analiz edilmiş ve bulgular Tablo 4.27'de verilmiştir.

Tablo 4.27. Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

Rapor almayı	Okul Türü	n	$\bar{x}$	S.s.	Test	p
DÜŞÜNEN	Genel ortaokul	37	3,76	,723	,909*	,367
	İmam Hatip ortaokulu	31	3,58	,949		
DÜŞÜNMEYEN	Genel ortaokul	413	4,10	,698	1,660*	,097
	İmam Hatip ortaokulu	402	4,02	,675		
RAPORLU	Genel ortaokul	5	3,67	,979	16,000**	,438
	İmam Hatip ortaokulu	9	3,32	,906		

* t testi uygulanmıştır.

** Mann Whitney U testi uygulanmıştır.

Araştırmaya katılan genel ortaokulda beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünen öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}=3.76$ olup İmam Hatip ortaokulunda beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünen öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}=3.58$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünen öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünen öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan genel ortaokulda beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünmeyen öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}=4.10$ olup İmam Hatip ortaokulunda beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünmeyen öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}=4.02$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünmeyen öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulunda beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünmeyen öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan genel ortaokulda beden eğitimi derslerine katılmamak için raporlu olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}= 3.67$ olup İmam Hatip ortaokulunda beden eğitimi derslerine katılmamak için raporlu olan öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X}= 3.32$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul beden eğitimi derslerine katılmamak için raporlu olan öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulunda beden eğitimi derslerine katılmamak için raporlu olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı anlamak için Kruskal Wallis H testi uygulanmış ve bulgular Tablo 4.28’de verilmiştir.

Tablo 4.28. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü açısından beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

Okul Türü		n	$\bar{X}$	S.s.	KW	p
Genel ortaokul	Evet	37	3,76	,723	9,184	,010
	Hayır	413	4,10	,698		
	Raporluyum	5	3,67	,979		
İmam Hatip ortaokulu	Evet	31	3,58	,949	11,975	,003
	Hayır	402	4,02	,675		
	Raporluyum	9	3,32	,906		

Araştırmaya katılan genel ortaokulda beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünen öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}= 3.76$, beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünmeyen öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X}= 4.10$, beden eğitimi derslerine katılmamak için raporlu olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}= 3.67$ olarak

bulunmuştur. Genel ortaokul beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünme durumuna göre öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Farkın beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünme durumu ne olan öğrenciler arasında olduğunu anlamak amacıyla LSD Post Hoc testi yapılmıştır.

Post Hoc testi sonucu, beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünmeyen genel ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine katılmamak için rapor almayı düşünen öğrencilere göre aritmetik ortalamasının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Araştırmaya katılan İmam Hatip ortaokulunda beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünen öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 3.58$, beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünmeyen öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}= 4.02$, beden eğitimi derslerine katılmamak için raporlu olan öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 3.32$ olarak bulunmuştur. İmam Hatip ortaokulunda beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünme durumuna göre öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Farkın beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünme durumu ne olan öğrenciler arasında olduğunu anlamak amacıyla Dunnet T3 Post Hoc testi yapılmıştır.

Post Hoc testi sonucu, beden eğitimi ve spor derslerine katılmamak için rapor almayı düşünmeyen İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine katılmamak için rapor almayı düşünen öğrencilere göre aritmetik ortalamasının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında

anlamli bir farkin olup olmadigi anlamak amaciyla Kruskal Wallis H testi uygulanmis ve bulgular Tablo 4.29'de verilmiştir.

Tablo 4.29. Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular

	n	$\bar{x}$	S.s.	KW	p
Evet	68	3,68	,832		
Hayır	815	4,06	,688	20,785	,000
Raporluyum	14	3,45	,910		

Araştırmaya katılan beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünen öğrencilerin bahsi geçen derse ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}= 3.68$, beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünmeyen öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X}= 4.06$, beden eğitimi derslerine katılmamak için raporlu olan öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X}= 3.45$, olarak bulunmuştur. Öğrencilerin beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünme durumuna göre bahsi geçen derse ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Farkın beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünme durumu ne olan öğrenciler arasında olduğunu anlamak amacıyla LSD Post Hoc testi yapılmıştır.

Post Hoc testi sonucu, beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünmeyen ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine katılmamak için rapor almayı düşünen ve beden eğitimi ve spor derslerine katılmamak için raporlu olan öğrencilere göre aritmetik ortalamasının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

5. TARTIŞMA

Bu bölümde ilk olarak genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının ölçülmesi ile ulaşılan sonuçlara anlamlı bir bütünlük kazandırabilmek için 2 farklı ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin demografik verilerine göre dağılımı verilmiştir. İkinci olarak genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanlarıyla, öğrencilerin okul türü, cinsiyeti, annesinin eğitim durumu, babasının eğitim durumu, ailesinde spor yapan birey olup olmama durumu, ailesinin spor yapmaya izin verme durumu, arasında tespit edilen istatistiksel ilişkilere ait bulgular tartışılmıştır.

Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin okul türüne göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular incelendiğinde, araştırmaya katılan genel ortaokul erkek öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.12$ olup, İmam Hatip ortaokulu erkek öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}= 4.12$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul erkek öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu erkek öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı gibi aritmetik ortalamalarının da aynı olduğu görülmüştür (Tablo 4.3).

Araştırmaya katılan genel ortaokul kadın öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.03$ olup, İmam Hatip ortaokulu kadın öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}= 3.86$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul kadın öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu kadın öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak genel ortaokul kadın öğrencilerinin lehine anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur (Tablo 4.3).

Araştırmaya katılan erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}= 4.12$ olup kadın öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X}= 3.95$ olarak bulunmuştur. Ortaokul erkek öğrencileri ile kadın öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak erkek öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir (Tablo 4.5).

Araştırmaya katılan genel ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}= 4.07$ olup İmam Hatip ortaokulu öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X}= 3.98$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Buna rağmen tutum puanı ortalamalarında genel ortaokul öğrencilerinin lehine bir yükseklik olduğu görülmektedir (Tablo 4.8)

Bu sonuçlar doğrultusunda genel ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumunun, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerine nazaran daha olumlu olduğunu söyleyebiliriz. Buna rağmen iki farklı türdeki okulun öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının olumlu olduğu görülmektedir.

Özkan (2011) genel lise ve İmam Hatip lisesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri okul türüne göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin öğrenci tutumlarını karşılaştırmış, genel lise öğrencilerinin tutum puanlarının İmam Hatip lisesi öğrencilerinin tutum puanlarından yüksek olduğu sonucuna ulaşmış, fakat istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulamamıştır. Özkan (2011)'in yapmış olduğu bu çalışma ile bizim yapmış olduğumuz çalışma birbirini destekler nitelikte olup, iki çalışmada da İmam Hatip öğrencilerinin tutum puanları düşük bulunmuştur. Lakin Özkan (2011) öğrenci tutumlarını farklı okul türündeki öğrencilerin tamamının ankete vermiş olduğu cevaplar ışığında değerlendirdiğinde, öğrencilerin beden eğitim ve spor dersine karşı

tutumlarının olumlu oldukları sonucuna varmıştır. Bu sonuçta, bizim yapmış olduğumuz çalışmanın sonucu ile paralellik göstermektedir.¹ Keskin (2015) yapmış olduğu çalışmanın sonucunda öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının olumlu olduğunu bulmuştur. Bu çalışmada bizim çalışmamızı destekler niteliktedir.⁶¹

Sayın (2014) okul türü değişkenine göre yapmış olduğu araştırmada Anadolu lisesi öğrencilerinin meslek lisesi öğrencilerine nazaran beden eğitimi ve spor dersine karşı daha az ilgi duydukları sonucuna varmıştır.⁶²

Doğan (2011) okul türü değişkenine göre yapmış olduğu çalışmada tüm okul türündeki öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının olumlu olduğunu söyleyerek bizim çalışmamızın sonucunu desteklemektedir.⁶³

Filiz (2018) ise yapmış olduğu çalışmada özel okul ve devlet okullarındaki öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarını incelemiş devlet okullarındaki öğrencilerin derse karşı tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşmıştır.⁶⁴

Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin cinsiyete göre beden Eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular incelendiğinde; araştırmaya katılan genel ortaokul erkek öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}= 4.12$ olup, İmam Hatip ortaokulu erkek öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X}= 4.12$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul erkek öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu erkek öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (Tablo 4.3).

Bu sonuçlar incelendiğinde iki farklı tür okulda eğitim gören erkek öğrencilerin beden eğitim ve spor dersine karşı ortalama tutumlarının aynı ve olumlu olması, beden

eğitimi ve spor dersinin toplumun örf, adet, gelenek, inanç ve değer yargıları ile bir çelişki içinde olmadığından kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Araştırmaya katılan genel ortaokul kadın öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}= 4.13$ olup İmam Hatip ortaokulu kadın öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X}= 3.86$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul kadın öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu kadın öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak genel ortaokul kadın öğrencilerinin lehine anlamlı bir farklılık vardır (Tablo 4.3).

İki farklı okul türünde eğitim gören kadın öğrencilerin ankete verdiği yanıtların sonucunda ortaya çıkan bu farklılığa rağmen, iki farklı okul türünde eğitim gören kadın öğrencilerin tamamının derse karşı tutumlarının olumlu olduğu görölmüştür. İstatistiksel açıdan ortaya çıkan farklılığın ise genel ortaokulda eğitim gören kadın öğrencilerin lehine olması, genel ortaokul kadın öğrencilerinin derse karşı daha olumlu ve derse katılmaya daha istekli olduklarını göstermektedir.

Özkan (2011)'ın yapmış olduğu çalışmada İmam Hatip lisesinde eğitim gören kadın öğrencilerin tutum puanlarının, genel lisede eğitim gören kadın öğrencilerin tutum puanlarına göre yüksek olduğu görölmüştür.¹ Yapılan bu çalışma ile bizim yapmış olduğumuz çalışmanın sonucunun çeliştiği görölmektedir. Bu çelişkiye öncelikle genel ortaokul kadın öğrencileri ile genel lise kadın öğrencileri arasındaki yaş farkının sebep olduğunu söyleyebiliriz. Koca ve Demirhan (2004)'ın yapmış olduğu araştırmanın sonucunda kadın öğrencilerin sınıf seviyesi yükseldikçe derse karşı tutum puanlarının düştüğünü söylemesi bu durumu destekler niteliktedir.⁶ Yaş faktörü dışında genel lisede eğitim gören kadın öğrencilerin ergenlikten gençliğe geçişi ile beraber ilerleyen fiziksel gelişimleri, beden eğitimi dersine giren öğretmenin cinsiyeti, beden eğitimi dersinde giyilmesi gereken kıyafet ile dersin işlendiği okul bahçesi veya spor salonu da lise

öğrencilerinin tutum puanlarının düşmesini etkilediğini söyleyebiliriz. Fakat İmam Hatip Lisesi kadın öğrencilerinin tutumlarının genel lise öğrencilerinin tutumlarından yüksek çıkmasının sebebinin okulların bulunduğu sosyo-ekonomik çevre, okulun fiziki şartları ve okul içi etkenlerle alakalı olduğu da düşünülebilir.

Araştırmaya katılan erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}= 4.12$ olup kadın öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X}=3.95$ olarak bulunmuştur. Ortaokul erkek öğrencileri ile kadın öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak erkek öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. (Tablo 4.5).

Güllü, Şarvan Cengiz, Öztaşyonar, Kaplan (2016)'ın ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını cinsiyete göre inceledikleri araştırmalardan elde ettikleri bulgular doğrultusunda, kadın ve erkek öğrencilerin tutum puanlarını birbirlerine yakın ve olumlu bulmuşlardır. Yapılan bu çalışmanın tutum puanları ortalamasında ise kadın öğrencilerin ortalamalarının erkek öğrencilerden fazla olduğu sonucuna varmışlardır. Ancak istatistiksel açıdan cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.⁶⁵ Bu çalışmada kadın öğrencilerin tutumlarının daha olumlu çıkmasından dolayı bizim yapmış olduğumuz çalışmanın sonucu ile çeliştiği görülmektedir.

Gürbüz ve Özkan (2012)'nin yapmış oldukları çalışmalarda öğrenciler cinsiyetlerine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları incelenmiş, cinsiyetler arasında anlamlı bir fark bulunmamasına rağmen tutum puanı ortalamalarında erkek öğrencilerin tutumlarının kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.³¹ Şişko ve Demirhan (2002)'in yapmış olduğu çalışmanın sonucunda da erkekler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılığı Şişko ve Demirhan (2002) kadın öğrencilerin sosyal ve çevresel faktörlerden dolayı daha az dışa dönük

olmalarından, kaynaklandığını söylemektedir.¹³ Özyalvaç (2010) ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin cinsiyet değişkenine göre tutumlarını incelemiş, cinsiyetler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulmuş ve erkekler lehine bir sonuca varmıştır.⁵⁴ Çelik ve Pulur (2011)'un ¹⁰, Sarıdede (2018)'nin ⁵⁹, Aslan (2019)'ın ⁶⁶, Yıldız (2015)'in ⁶⁷, Doğan (2011)'in ⁶³ yapmış olduğu çalışmalarda erkekler lehine sonuçlanmıştır. Bu çalışmalar ise bizim yapmış olduğumuz çalışmanın sonucunu destekler niteliktedir.

Çalışmalar incelendiğinde çoğunlukla kadın öğrencilerin tutumlarının, erkek öğrencilerin tutumlarından daha düşük olduğu görülse de, tutum puanlarının arasının zamanla kapandığını ve genelde bu çalışmalarda cinsiyetler arasındaki farklılıkların anlamlı çıkmadığı, bizim çalışmamızla benzer olarak erkek öğrencilerin tutumlarının daha yüksek ve anlamlı çıktığı araştırmaların da olduğunu görmekteyiz. Ancak kadınların spora karşı tutumlarında yükselme olduğu incelenen birçok çalışmada görülmektedir. Buna sebep olarak son yıllarda sporun örgün eğitim yoluyla çocuklara sevdirmesi, yeni yetişen beden eğitimi öğretmenlerinin okulun güvenliği veya polisi konumundan sıyrılarak, baskıcı öğretmen profilinden çıkıp öğrencileri ile iyi iletişim kurabilmeleri, ülkemiz ve dünyada obezitenin bir sorun haline geldiğine dair kamu spotları ve bilinçlendirici televizyon programlarının artması, sosyal medyanın çok aktif bir şekilde kadınlar tarafından da kullanılması; kadınların kilo almak istememesi ve daha düzgün bir fiziğe sahip olma isteği, stresten uzaklaşmada spor yapmanın faydalarının bilinmesi gibi etkenlerinde kadınların spora olan bakışının olumlu yönde ilerlemesini sağladığını söyleyebiliriz.

Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin annelerinin eğitim durumuna göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular incelendiğinde; annesi okuryazar olmayan genel

ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 4.08, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 3.92 olup beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (Tablo 4.9).

Annesi ilkokul/ortaokul mezunu olan genel ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 4.07, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 3.96 olup beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (Tablo 4.9).

Annesi lise mezunu olan genel ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 4.05, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 4.10 olup beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur (Tablo 4.9).

Annesi üniversite mezunu olan genel ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 4.08, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}$ = 3.85 olup beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur (Tablo 4.9).

Yukarıdaki veriler incelendiğinde iki farklı okul türündeki öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Annenin eğitim seviyesine göre öğrencilerin tutum puanları arasında da anlamlı farklılıklar bulunamamıştır. Tüm eğitim seviyesindeki annelerin öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı olumlu tutum içinde olduğu görülmüştür.

Özkan (2011) farklı eğitim türlerinde eğitim gören annesinin eğitim durumu ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite olan öğrencilerin ankete vermiş olduğu yanıtlar doğrultusunda elde edilen bulgularda tutumlar arasında anlamlı bir farklılaşma bulamamıştır.¹

Yıldız (2013) ebeveynlerin eğitim durumlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını incelemiş ancak anlamlı bir farka ulaşamamıştır.⁶⁸

Kumartaşlı (2010) öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları ve yaşam doyum düzeylerini anne eğitim değişkenine göre incelemiş ancak derse yönelik tutum ile anne eğitimi arasında anlamlı bir farklılık bulamamıştır. Yapılan bu çalışmalar bizim yapmış olduğumuz çalışmanın sonucunu destekler niteliktedir.⁶⁹

Yıldız (2015)'in yapmış olduğu çalışmada annenin eğitimine göre öğrencilerin ankete vermiş olduğu yanıtlar doğrultusunda beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılıklara göre üniversite mezunu annelerin öğrencilerinin derse ilişkin tutumları, ilkokul ortaokul ve lise mezunu annelerin öğrencilerinin tutum puanı ortalamasından daha yüksek bulunmuştur. Yıldız, öğrenim derecesi yükseldikçe çocukların beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumların yükseldiği sonucuna varmıştır.⁶⁷

Sayın (2014) ortaöğretimde okuyan öğrencilerinin beden eğitimi dersine bakış açılarının incelenmesi başlıklı çalışmasında annenin eğitim durumu azaldıkça öğrencilerin derse karşı ilgisinin arttığını, annesi ilkokul mezunu olan annelerin öğrencilerinin derse karşı ilgilerinin daha fazla olduğuna, üniversite mezunu olan annelerin öğrencilerinin beden eğitimi dersine olan ilgilerinin daha az olduğu sonucuna varmıştır.⁶² Sayın (2014)'in ⁶² yaptığı bu çalışma ile Yıldız (2015)'in ⁶⁷ çalışması birbirleri ile ters düşmektedir. Bu iki çalışmada bizim çalışmamızla çelişmektedir.

İncelenen bu çalışmalarda annenin eğitim durumu ile ilgili öğrenci tutumları arasındaki farklara bakıldığında yaşadığı şehir, semt ve sosyo-ekonomik çevre, öğrencinin eğitim gördüğü okulun niteliği, velinin öğrencinin akademik başarısına yöneldiğinden beden eğitimi dersine karşı olan tutumunun olumsuzlaşması yahut beden eğitimi dersinin diğer sınavlarda soru çıkan derslere göre geri plana alınması gibi etkenlerden dolayı farklılaşma yaşandığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin babaların eğitim durumuna göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular incelendiğinde; babası okuryazar olmayan genel ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}=3.84$, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}=4.02$ olup beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir (Tablo 4.12).

Babası ilkokul/ortaokul mezunu olan genel ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}=4.13$, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}=4.04$ olup beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa ulaşılmamıştır (Tablo 4.12).

Babası lise mezunu olan genel ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}=4.11$, İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}=3.96$ olup beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur (Tablo 4.12).

Babası üniversite mezunu olan genel ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}=3.98$ İmam Hatip ortaokulu

öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}= 3.87$ olup beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur (Tablo 4.12).

Elde edilen bulgular incelendiğinde iki farklı okul türündeki öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Babanın eğitim seviyesine göre öğrencilerin tutum puanları arasında da anlamlı farklılıklar bulunamamıştır. Tüm eğitim seviyesindeki babaların öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı olumlu tutum içinde olduğu görülmektedir.

Özkan (2011) farklı eğitim türlerinde eğitim gören babasının eğitim durumu ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite olan öğrencilerin ankete vermiş olduğu yanıtlar doğrultusunda elde edilen bulgularda tutumlar arasında anlamlı bir farklılaşma bulamamıştır.¹

Yaldız (2013) babanın eğitim durumuna göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını incelemiş ancak anlamlı bir farka ulaşamamıştır.⁶⁸

Kumartaşlı (2010) öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları ve yaşam doyumu düzeylerini baba eğitim değişkenine göre incelemiş ancak derse yönelik tutum ile baba eğitimi arasında anlamlı bir farklılık bulamamıştır. Yapılan bu çalışmalar bizim yapmış olduğumuz çalışmanın sonucunu destekler niteliktedir.⁶⁹

Yıldız (2015)'in yapmış olduğu çalışma da babanın eğitimine göre öğrencilerin ankete vermiş olduğu yanıtlar doğrultusunda beden eğitim ve spor dersine karşı tutumlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılıklara göre üniversite mezunu babaların öğrencilerinin derse ilişkin tutumları, ilkokul ortaokul ve lise mezunu babaların öğrencilerinin tutum puanı ortalamasından daha yüksek

bulunmuştur. Yıldız, babanın öğrenim derecesi yükseldikçe çocukların beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumların yükseldiği sonucuna varmıştır.⁶⁷

Sayın (2014) ortaöğretimde okuyan öğrencilerin beden eğitimi dersine bakış açılarının incelenmesi başlıklı çalışmasında babanın eğitim durumu azaldıkça öğrencilerin derse karşı ilgisinin arttığını, babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin derse karşı ilgilerinin daha fazla olduğuna, üniversite mezunu olan babaların öğrencilerinin beden eğitimi dersine olan ilgilerinin daha az olduğu sonucuna varmıştır. Bu çalışmalar bizim çalışmamızla çelişmektedir.⁶²

Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin ailesinde spor yapan birey olma durumuna göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular incelendiğinde; araştırmaya katılan genel ortaokulda ailesinde spor yapan birey olan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.17$ olup İmam Hatip ortaokulunda ailesinde spor yapan birey olan öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}= 3.97$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul ailesinde spor yapan birey olan öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu ailesinde spor yapan birey olan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak genel ortaokul öğrencilerinin lehine anlamlı bir farklılık vardır (Tablo 4.15).

Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin ailesinde spor yapan birey olmayan durumuna göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular incelendiğinde; araştırmaya katılan genel ortaokulda ailesinde spor yapan birey olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{x}= 4.05$ olup İmam Hatip ortaokulunda ailesinde spor yapan birey olmayan öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{x}= 3.92$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul ailesinde spor yapan birey olmayan öğrencileri ile İmam

Hatip ortaokulu ailesinde spor yapan birey olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak genel ortaokul öğrencilerinin lehine anlamlı bir farklılık vardır (Tablo 4.15).

Araştırmaya katılan ailesinde spor yapan birey olan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}= 4.12$ olup ailesinde spor yapan birey olmayan öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X}= 3.94$ olarak bulunmuştur. Ailesinde spor yapan olan öğrencileri ile ailesinde spor yapan olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak ailesinde spor yapan birey olan öğrencilerinin lehine anlamlı bir farklılık vardır (Tablo 4.17).

Yapmış olduğumuz çalışma okul türleri açısından incelendiğinde ailede spor yapan birey olup genel ortaokullarda eğitim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının, ailesinde spor yapan birey olup İmam Hatip ortaokulunda eğitim gören öğrencilerin tutumları arasında anlamlı bir farklılık çıkmış, genel ortaokulda eğitim gören ve ailesinde spor yapan birey bulunan öğrencilerin, İmam Hatip ortaokulunda eğitim gören ve ailesinde spor yapan birey olan öğrencilere göre tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma ailede spor yapan birey olmayan öğrencilere göre irdelendiğinde ailesinde spor yapan birey olmayıp genel ortaokullarda eğitim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının, ailesinde spor yapan birey olmayıp İmam Hatip ortaokulunda eğitim gören öğrencilerin tutumlarından daha olumlu olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan tüm öğrencilerin ankette ki ailesinde spor yapan birey var veya ailesinde spor yapan birey yok sorularına vermiş olduğu yanıtlar incelendiğinde, ailesinde spor yapan birey olan öğrencilerin lehine anlamlı farklılık olduğu görülmüştür.

Sivrikaya, Kılçık (2017) ailesinde spor yapan birey bulunan öğrencilerin, ailesinde spor yapan birey bulunmayan öğrencilere göre beden eğitimi ve spor dersine

karşı tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna varmıştır. Bu sonuca istinaden ailede spor yapan bireyin bulunmasının derse karşı tutumlarını artırdığını söylemiştir.⁷⁰

Özkan (2011)'da yapmış olduğu çalışmasında ailesinde spor yapan birey bulunan öğrencilerin derse karşı tutumlarının daha olumlu olduğunu söylemiştir.¹

Keskin (2015)'e göre babası spor yapan öğrencilerin derse karşı tutumlarının, babası spor yapmayan öğrencilere göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşmış ancak annesi spor yapan öğrenci ile annesi spor yapmayan öğrenciler arasında aynı sonuca ulaşamamıştır.⁶¹

Sayın (2014)'a göre ailesinin beden eğitimi dersi ile ilgilenme durumuna göre öğrencinin de derse olan ilgisinin arttığını söylemiştir.⁶²

Filiz (2018) ise çalışmasının sonucunda ailesinde spor yapan bireyin olması veya ailede spor yapan bireyin olmaması arasında anlamlı bir farklılık bulamamıştır.⁶⁴

Bizim yapmış olduğumuz bu çalışma literatürdeki çalışmalar ile benzerlik göstermekte olup bizim çalışmamızda da ailesinde spor yapan birey olan öğrencilerin derse karşı tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak yapmış olduğumuz çalışmada öğrencilerin yaşlarının küçük olması ve oyun ve sporun bu yaşlarda her halükarda ilgi çekmesinden dolayı derse karşı ailede spor yapan olsun veya olmasın bütün öğrencilerin tutumlarının olumlu olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin ailesinin spor yapmaya izin verme durumuna göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasındaki farkla ilgili bulgular incelendiğinde araştırmaya katılan genel ortaokulda ailesinin spor yapmaya izin veren öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}= 4.08$ olup, İmam Hatip ortaokulunda ailesinin spor yapmaya izin veren öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X}= 4.00$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul ailesinin spor yapmaya izin veren öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu

ailesinin spor yapmaya izin veren öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (Tablo 4.18).

Araştırmaya katılan genel ortaokulda ailesinin spor yapmaya izin vermeyen öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}= 3.91$ olup, İmam Hatip ortaokulunda ailesinin spor yapmaya izin vermeyen öğrencilerin tutum puan ortalaması da $\bar{X}= 3.79$ olarak bulunmuştur. Genel ortaokul ailesinin spor yapmaya izin vermeyen öğrencileri ile İmam Hatip ortaokulu ailesinin spor yapmaya izin vermeyen öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur (Tablo 4.18).

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında okul müfredatındaki beden eğitimi dersi dışında spor yapmaya izin verme oranı tablolar incelendiğinde çok yüksek olduğu görülmüştür. Bu durum tüm öğrencilerin ailelerinin çoğunluğunun spora karşı olumlu tutum içinde olduklarını göstermektedir. Okul türü açısından da öğrencilerin ailelerinin spor yapmaya izin verme durumlarında anlamlı bir farklılık bulunamaması bunu destekler niteliktedir. Ailede spor yapan birey olmasa da ailenin spora karşı olumlu tutum içinde olması, öğrencilerinde derse karşı olumlu tutum içinde olmalarını sağladığını söyleyebiliriz.

Sivrikaya, Kılçık (2017) 2. kademe öğrencilerinin ailelerinin spor yapmalarına izin vermelerine göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını incelemiş ailesi spor yapmaya izin veren öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna varmıştır.⁷⁰ Benzer bir çalışma da Sayın (2014) yapmış, okul dışında öğrencinin başka bir sporla uğraşması ile derse olan ilginin paralel olduğunu, derse tutumun arttığını söylemiştir.⁶² Yıldız (2015)' a göre de ebeveynleri öğrencinin spor yapmasını destekleme yönündeki çalışmasının sonucunda spor yapmasını isteyen veya destekleyen ebeveynlerin çocuklarının derse karşı tutumlarının daha olumlu

olduğu sonucuna varmıştır.⁶⁷ Yapılan bu çalışmaların sonuçları bizim yapmış olduğumuz çalışmanın sonucu destekler niteliktedir. Ancak Cantekin (2014) ailenin spora karşı tutumunun öğrencinin beden eğitimi dersine karşı tutumunu etkilemediğinin söyleyerek bizim çalışmamızla çelişmektedir.⁷¹ Bu sonuç öğrencinin ailesinde spor yapan bireyin olmasının derse karşı tutumları etkileyen bir faktör olduğu sonucunu bize vermektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının, öğrenci ve ailelerinin kişisel bilgilerinden elde edilen bağımsız değişkenlere göre karşılaştırılarak aralarında bir farklılaşmanın olup olmadığını belirlemek için yapılan bu çalışmanın sonuçlarını özetleyecek olursak; araştırmamızın konusunu teşkil eden genel ortaokul ve İmam Hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının genel olarak olumlu olduğu görülmüştür.

İki okul türünde eğitim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları karşılaştırıldığında; genel ortaokulda eğitim gören kadın öğrenciler ile İmam Hatip ortaokulunda eğitim gören kadın öğrencilerin derse karşı tutumları arasında, cinsiyet değişkenine göre araştırmaya katılan tüm kadın ve erkek öğrencilerin tutumları arasında, ailesinde spor yapan birey olan öğrencilerin eğitim gördükleri okul türüne göre tutumları arasında, ailesinde spor yapmayan birey olan öğrencilerin eğitim gördükleri okul türüne göre tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur.

Genel ortaokulda eğitim gören erkek öğrenciler ile İmam Hatip ortaokulunda eğitim gören erkek öğrencilerin okul türüne göre, Öğrencilerin annelerinin eğitim durumu düzeyine göre, öğrencilerin babalarının eğitim durumu düzeyine göre, öğrencilerin ailesinin spor yapmaya izin verme durumuna göre tutumları arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Sonuç olarak genel ortaokulda okuyan öğrenciler ile İmam Hatip ortaokulunda eğitim gören öğrenciler arasında beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum olarak büyük farklılıklar olmadığı, iki farklı okul türünde eğitim gören öğrencilerin derse karşı tutumlarının olumlu olduğu gözlenmiştir. Bu da dini eğitim ağırlıklı öğrenim gören

öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı herhangi bir önyargı içinde olmadıklarını göstermektedir. Buna neden olarak da beden eğitimi ve spor dersinin İslam, inanç ve itikadı ile bir çelişki içinde olmaması ve aksine sünnet ve hadislerle bireyin spora teşvikinin desteklenmesi olduğu düşünülebilir.

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, sonrasında bu konuda yapılması muhtemel çalışmalara yol gösterici olması temennisi ve okul türü ne olursa olsun bu okullarda eğitim-öğretim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı olumlu tutumlarının geliştirilebilmesi için aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

- 1- Bundan sonraki çalışmalar farklı illerde ve farklı demografik özellikteki öğrencilerle yapılarak diğer çalışmalarla karşılaştırılabilir.
- 2- İmam Hatip ortaokulundaki zorunlu beden eğitimi ve spor dersinin saati artırılabilir, öğrencilerin ders kıyafetlerinde daha özgürlükçü davranılabilir.
- 3- Beden eğitimi ve spor dersinin İslam, inanç ve itikatları ile çelişmediği konusunda bakanlık düzeyinde çalışmalar yapılarak öğrenciler spora teşvik edilmelidir.
- 4- Türleri dikkate alınmaksızın bütün okullarda beden eğitimi ve spor dersine gerekli önemiyet verilmeli ve sadece boş zaman değerlendirme faaliyeti olarak görülmemeli, gösterilmemelidir.
- 5- Öğrencilerin derslere katılımları aktif olarak sağlamak için dersin önemine dair bilgilendirme faaliyetleri hem ders içi hem de ders dışı faaliyetlerle sürdürülmelidir.
- 6- Öğrenci ailelerine beden eğitimi ve spor dersinin önemine yönelik bilgilendirme faaliyetleri düzenli aralıklarla yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Özkan R. Genel Lise ve İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2011.
2. Saygın Ö, Polat Y, Karacabey K. Çocuklarda hareket eğitiminin fiziksel uygunluk özelliklerine etkisi. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Veteriner Dergisi*, 2005, 19(3): 205-212.
3. Akkoyunlu Y. Beden eğitimi ve spor. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1996, 1: 80-81.
4. Yetim A. *Sosyoloji ve Spor*, 1. Baskı. İstanbul, Morpa Kültür Yayınları, 2006: 182.
5. Taşmektepligil Y, Yılmaz Ç, İmamoğlu O, Kılıcıgil E. İlköğretim okullarında beden eğitimi ders hedeflerinin gerçekleşme düzeyi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2006, IV(4):139-147.
6. Kangalgil M, Hünük D, Demirhan G. İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Hacettepe Journal of Sport Sciences*, 2006, 17(2): 48-57.
7. Saçlı F, Demirhan G. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin eleştirel düşünme düzeylerinin saptanması ve karşılaştırılması. *Hacettepe Journal of Sport Sciences*, 2008, 19(2): 92-110.
8. Kaymakcan R, Aşlamacı İ. İmam hatip liseleri literatürü üzerine bibliyografik bir inceleme. *Değerler Eğitim Dergisi*, 2011, 9(22): 71-101.
9. Akoğuz Yazıcı N, Kalkavan A, Özdilek Ç. Üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spor öğretimi dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenler açısından

- incelenmesi. 5. *Uluslararası Bilim Kültür ve Spor Kongresi*, TÜRKİSTAN, KAZAKISTAN, 13-15 Nisan 2016, pp.188-188.
10. Çelik Z, Pulur A. Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2011, Özel Sayı: 115-121.
  11. Özkurt R, Pepe K. Kadın ve erkek lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının araştırılması. *Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antreman Bilimi Dergisi*, 2016, 2(3): 93-101.
  12. Karakuş S, Küçük V. Eğitimin bütünlüğü içerisinde orta dereceli okullarda beden eğitimi ve spor etkinlikleri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1999, 1: 279-293.
  13. Şişko M, Demirhan G. İlköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2002, 23: 205-210.
  14. İnceoğlu M. *Güdüleme Yöntemleri*, 1. Baskı. Ankara, Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yükseköğretim Yayınları-4, 1985: 16.
  15. Ercan AR. *Eğitimde Başarı İçin Öğrenci Tanıma Teknikleri*, 3. Baskı. Ankara, Milli Eğitim Basımevi, 1998: 83.
  16. Okumuş E. Toplumsal değişim ve din. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 2009, 8(30): 323-347.
  17. Çetin M. Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması (Kırşehir İl Örneği). Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2007.
  18. Ceylan E. İlköğretim Okullarında Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersi ile İlgili Bilgi Tutum ve Uygulamaları (Konya İli Örneği). Sosyal

- Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Niğde: Niğde Üniversitesi, 2006.
19. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. Beden Eğitimi ve Spor Programı Öğretim Programı. <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018120201950145-BEDEN%20EGITIMI%20VE%20SPOR%20OGRETIM%20PROGRAM%202018.pdf>. 05 Mayıs 2019.
  20. Gürbüz A. İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi (Muğla İl Örneği). Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Muğla: Muğla Üniversitesi, 2011.
  21. Şinforoğlu T. İlk ve Ortaöğretimlerde Beden Eğitimi ve Spor. w3.gazi.edu.tr/~tubas/calismalar_dosyalar/bedenegitimi.ppt. 23 Mart 2019.
  22. Kılıç T, Çimen PN. Ortaokul ve lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 2018, 1(1): 1-13
  23. NKFU. <https://www.nkfu.com/beden-egitiminin-tarihsel-gelisimi/>. 12 Mart 2019.
  24. Atalay A. Osmanlı ve genç türkiye cumhuriyeti döneminde sporda batılılaşma hareketleri. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 2007, 2(2): 24-29.
  25. Günay N. Osmanlı Devleti'nde kurulan spor cemiyetleri ve Jimnastik derslerinin milliyetçilik hareketlerindeki rolü. *Bellekten*, 2017, LXXXI(292): 917-946.
  26. Çelik VO, Bulgu N. Geç Osmanlı döneminde batılılaşma ekseninde beden eğitimi ve spor. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2010, 24: 137-142.
  27. Topkaya İ, Yüret E, Serbes Ş. Eğitim fakülteleri ilköğretim bölümleri sınıf öğretmenliği beden eğitimi dersleri model önerisi. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, Malatya, 6-9 Temmuz 2004, pp.1-8.
  28. Toprakçı E, Yücel H, Bilbay A, Bağcıvan E, Çakırer İ, Bayraktutan İ. Öğretmen

- ve öğretmen adaylarının türk milli eğitiminin genel amaç ve ilkelerinden haberdarlık düzeyleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2010, 8(4): 971-999.
29. Kaplan DÖ, Yıldırım İ. Comparison of somatotype characteristics and anthropometric proportional relations of elite wrestlers between styles and weights. *Journal of Education and Training Studies*, 2018, 6(6): 147-156.
  30. Çalışkan G, Görel M, Tıldırım İ. Philosophy of some turkish traditional sports. *Pakistan Journal of Social Sciences*, 2008, 5(7): 710-721.
  31. Gürbüz A, Özkan H. Determining the attitude of secondary school students towards physical education and sport lesson (Muğla sample). *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 2012, 3(2): 78-89.
  32. Brittain I. The role of schools in constructing self- perceptions of sport and physical education in relation to people with disabilities. *Sport, Education and Society*, 2004, 9(1): 75-94.
  33. Koç S. *Beden Eğitimi ve Sporda Beceri Gelişimi*, 1. Baskı. İstanbul, Morpa Kültür Yayınları, 2006: 21.
  34. Aracı H. *Öğretmen ve Öğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi*, 6. Baskı. Ankara, Nobel Yayın, 2006: 23.
  35. Dalaman A. İlköğretim Birinci Kademedede Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Gerçekleşme Durumuna İlişkin Öğretmen Görüşleri. Eğitim bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı. Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, 2010.
  36. Yenal H. Çamlıyer, H. Saracaloğlu SA. İlköğretim ikinci devre çocuklarında beden eğitimi ve spor etkinliklerinin motor beceri ve yetenekleri üzerindeki etkisi. *Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1999, IV(3): 15-24.
  37. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Milli Eğitim Temel Kanunu.

<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf>. 24 Şubat 2019.

38. Turan F. Türkiye'nin zorunlu eğitim politikaları-Tarihsel perspektif-1. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2016, 1(1): 1-10.
39. Özkan Ş, Usta Özkan M, Demircan A. İlköğretim kurumlarında sekiz yıllık kesintisiz eğitim uygulamalarına dair öğretmen yaklaşımları. *Milli Eğitim Dergisi*, 2010, 40(186), 209-234.
40. Akpınar B. Eğitimde madde-mana dengesi arayışı: imam hatip okulları. *Eğitime Bakış Dergisi*, 2015, 11(35): 12-18.
41. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Talim Terbiye Kurulu, Haftalık Ders Çizelgeleri. <http://ttkb.meb.gov.tr/www/haftalik-ders-cizelgeleri/kategori/7>. 12 Şubat 2019.
42. Güllü M, Güçlü M. Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2009, 3(2), 138-151.
43. Kaya H, Büyük U. İlköğretim II. kademe öğrencilerinin fen ve teknoloji dersine ve fen deneylerine karşı tutumları. *TUBAV Bilim Dergisi*, 2011, 4(2): 130-130.
44. Can Baysal A. *Sosyal ve Örgütsel Psikolojide Tutumlar*, 1. Baskı. İstanbul, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları, 1981: 122.
45. Demirhan G, Altay F. Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ölçeği-II. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 2000, 12(2):9-20.
46. Kan A, Akbaş A. Lise öğrencilerinin kimya dersine yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2005, 1(2): 227-237.
47. Pehlivan Z. Beden eğitimi öğretmen adaylarının fiziksel benlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının analizi. *Eğitim ve Bilim*, 2010, 35(156): 126-141.

48. Uzun N, Sağlam N. Orta öğretim öğrencileri için çevresel tutum ölçeği geliştirme ve geçerliliği. *H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2006, 30: 240-250.
49. Kağıtçıbaşı Ç, Cemalcılar Z. *Dünden Bugüne İnsan ve İnsanlar, Sosyal Psikolojiye Giriş*, 16. Basım. İstanbul, Evrim Yayınevi, 2014: 32.
50. İnceoğlu M. *Tutum Algı İletişim*, 6. Basım. Ankara, Siyasal Kitabevi, 2011: 13,20.
51. Kır R. İlköğretim II. kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ve davranışları (kırıkkale ili örneği). Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi, 2012.
52. Yağcı İ. Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi (afyonkarahisar ili örneği). Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi, 2012.
53. Aydın O. Tutumlar ve Önyargı. İçinde: *Psikolojiye Giriş*, Karakaş S, Eski R, (Çeviri editörleri). A Brief Introduction To Psychology, Morgan CT. 19. Baskı. Konya, Eğitim Kitabevi Yayınları, 2011: 335-358.
54. Özyalvaç TN. Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi (Konya anadolu lisesi örneği). Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, 2010.
55. Yaralı D. Öğretmen adaylarının özel eğitim dersine yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2016, 24: 59-76.
56. Göksel AG, Caz Ç. Anadolu lisesi öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2016,

- 1(1): 1-9.
57. Yanık M, Çamlıyer H. Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları ile okula yabancılaşma düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Uluslararası Spor Egzersiz Ve Antrenman Bilimi Dergisi*, 2015, 1(1): 9-19.
58. Yirik Ş, Ören D, Ekici R. Dört ve beş yıldızlı otel işletmelerinde çalışan personelin örgütsel stres ve örgütsel tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkilerin demografik değişkenler basında incelenmesi. *Journal of Yaşar University*, 2014, 9(35): 6223-6234.
59. Sarıdede ŞK. Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antrenörlük Eğitimi Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi, 2018.
60. Tanrıverdi İ. Ortaokulda öğrenim gören öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması (Van ili örneği). Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Ağrı: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, 2016.
61. Keskin Ö. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (Sakarya ili örneği). Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi, 2015.
62. Sayın E. Ortaöğretimde okuyan öğrencilerin beden eğitimi ve dersine bakış açılarının incelenmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, 2014.
63. Doğan N. Niğde ilinde bulunan farklı statüdeki liselerde eğitim gören öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları ve fiziksel uygunluk düzeylerinin

- araştırılması. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Niğde: Niğde Üniversitesi, 2011.
64. Filiz MA. Ortaokul çağındaki çocukların beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile okula bağlanma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Spor Eğitimi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, 2018.
65. Güllü M, Cengiz ŞŞ, Öztaşyonar Y, Kaplan B. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (Şanlıurfa ili örneği). *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2016, 1: 56-57.
66. Aslan HH. Beden eğitimi dersine yönelik anne baba tutumlarının ergen öğrencilerin derse yönelik tutumlarını yordama gücü (Nevşehir ili örneği). Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Aksaray: Aksaray Üniversitesi, 2019.
67. Yıldız A. Ebeveynlerin çocuklarının beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumlarının incelenmesi (tokat ili örneği). Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Tokat: Gazi Üniversitesi, 2015.
68. Yıldız SA. İlköğretim okullarında beden eğitimi dersine yönelik öğrenci ve ana-baba tutumları. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, 2013.
69. Kumartaşlı M. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının ve yaşam doyumu düzeylerinin incelenmesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı. Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2010.

70. Sivrikaya Ö, Kılçık M. İlköğretim 2. Kademe öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi (düzce örneği). *CBÜ beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2017 12 (1): 1-15.
71. Cantekin UT. İlköğretime başlayan çocukların ailelerinin spora ve beden eğitimi dersine bakış açısını belirlemek. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Samsun: On Dokuz Mayıs Üniversitesi, 2014.

EKLER

EK-1. ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı:	Muhammet TOPALLI
Doğum tarihi:	12 Kasım 1980
Doğum Yeri:	Erzurum
Medeni Hali:	Evli
Uyruğu:	T.C.
Adres:	Yunus Emre Mh. Asayış Sk. Konak Rezidans B/Blok Zemin Kat No:3 Palandöken/ Erzurum
Tel:	0506 635 84 14
Faks:	-
E-mail:	muhammet_topalli@hotmail.com
Eğitim	
Lise:	Erzurum Mecidiye İmam Hatip Lisesi
Lisans:	Atatürk Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
Yüksek lisans:	Atatürk Üniversitesi, Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı (2019)
Doktora:	
Yabancı Dil Bilgisi	
İngilizce:	İyi
Almanca:	-
Rusça:	-
Üye Olunan Mesleki Kuruluşlar	
	Türk Biyokimya Derneği Türk Farmasötik ve Medisinal Kimya Derneği
İlgi Alanları ve Hobiler	
	Basketbol, Kayak, Masa Tenisi Doğa ve kültürel geziler

EK-2. ETİK KURUL KARARI

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ALT ETİK KURUL KARARI

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Muhammed TOPALLI'nın "Ortaokul ve İmam Hatip Orta Okullarında Eğitim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması" başlıklı yüksek lisans tez çalışması görüşüldü.

İlgilinin Yüksek Lisans tez çalışması alt etik kurulda onaylanarak mevcudun oybirliği ile karar verildi. 02.06.2016

ADI SOYADI	GÖREVİ	İMZA
Doç. Dr. Murat KALDIRIMCI	Spor Bilimleri Fakültesi Etik Alt Kurul Başkanı	
Doç. Dr. İlhan ŞEN	Spor Bilimleri Fakültesi Etik Alt Kurul Başkan Yardımcısı	
Yrd.Doç. Dr. Orcan MIZRAK	Spor Bilimleri Fakültesi Etik Alt Kurul Üyesi	
Yrd. Doç. Dr. Ahmet ŞİRİNKAN	Spor Bilimleri Fakültesi Etik Alt Kurul Üyesi	
Yrd. Doç. Dr. Yunus ÖZTAŞYONAR	Spor Bilimleri Fakültesi Etik Alt Kurul Üyesi	

EK-3. ETİK BİLDİRİM VE İNTİHAL BEYAN FORMU

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü

TEZ BENZERLİK ORANI BEYAN FORMU¹

Öğrencinin Adı ve Soyadı	Muhammet TOPALLI
Öğrencinin Numarası	
Ana Bilim Dalı	Beden Eğitimi ve Spor
Bilim Dalı	Beden Eğitimi ve Spor
Öğrencinin Kayıtlı Olduğu Program Türü	Yüksek Lisans

Yukarıda bilgileri verilen tezin intihal tespit yazılımıyla (Turnitin) yapılan tarama sonucunda elde edilen benzerlik oranları aşağıdaki gibidir. Beyan edilen bilgilerin doğru olduğunu, aksi hâlde doğacak hukuki sorumlulukları kabul ve beyan ederiz.

Bölümler	Benzerlik Oranı	Kabul Edilebilir Azami Benzerlik Oranları
I. Giriş Bölümü	% 9	% 15
II. Genel Bilgiler	% 24	% 30
III. Materyal ve Metot	% 28	% 35
IV. Bulgular	% 10	%10
V. Tartışma	% 13	% 15

Not: Program filtreleme işlemlerinde; Kaynaklar hariç (Bibliography excluded) alıntılar hariç (Quotes excluded) sekmelerinin işaretlenmesine, 7 kelimeden daha az örneğe içeren cümlelerin hariç tutulmasına (Limit match size to 7 words) program filtreleme menüsünde bulunan diğer seçeneklerin kullanılmaması gerekmektedir.

“ BULGULAR: (Turnitin) : Verilerin analizi, İstatistik isimler, Bölüm, Bulgular, Araştırmaya alınan, Demografik özellikler, Tablo, İlgili tabloda verilmiştir, Anlamlılık, farklılık yoktur gibi bir çok benzer kelimeleri içeren kaynaklar filtreleme yapılarak intihal raporu alınmıştır.”

Tez Yazarı (Öğrenci)	Tez Danışmanı
Muhammed TOPALLI	Doç. Dr. Erdiñ ŞİKTAR
18.7.2019	18.7.2019
İmza:	İmza:

¹ Bu form bilgisayar ortamında doldurulmalı, çıktısı imzalanıp Tez Savunması Jüri Öneri Formu Tez Yazım Kontrol Listesi ile birlikte Ana Bilim Dalı Başkanlığı aracılığıyla ÜBYS üzerinden Enstitüye iletilmelidir.

EK-4. MEB TEZ ÇALIŞMASI İZİN DİLEKÇESİ

T.C

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Müdürlüğüne/Yakutiye

Yürütücü olduğum araştırmam kapsamında “Ortaokullar ve İmam Hatip Ortaokullarında Eğitim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasının 2017-2018 eğitim-öğretim yılı 2. Dönemi ve 2018-2019 eğitim-öğretim yılı 1.döneminde Erzurum ili/ Yakutiye ilçesi sınırlarındaki, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Erzurumlu Emrah Ortaokulu, Edip Somunoğlu Ortaokulu, Ahmet Yesevi Ortaokulu, Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu Ortaokulu, 50. yıl Ortaokulu, 1071 Malazgirt Ortaokulu, Sabancı Ortaokulu, Hava Meydan Komutanlığı 75.Yıl Ortaokulu, Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu İmam Hatip Ortaokulu, Ahmet Yesevi İmam Hatip Ortaokulu, Kazım Karabekir İmam Hatip Ortaokulu, Necip Fazıl İmam Hatip Ortaokulu, Aliya İzzet Begoviç İmam Hatip Ortaokulu, Sakıp efendi İmam Hatip Ortaokulunda uygulamanın yapılabilmesi için Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinlerin alınması hususunda;

Gereğini arz ederim. 06.02.2018

Muhammet TOPALLI

Adres:

Yunus Emre Mah. Asayış Sok.
Konak Rezidans B/Blok Zemin Kat
No:3
Palandöken/ERZURUM

GSM: 0505 857 4724

EK-5. MEB TEZ ÇALIŞMASI İZİN BELGESİ

T.C.
ERZURUM VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

B-G
G-P

Sayı : 36648235/605.01/4062800

26.02.2018

Konu: Araştırma ve Uygulama İzni

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Personel Daire Başkanlığı)
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

- İlgi: a) 08/02/2018 tarihli ve 1800049004 sayılı yazımız.
b) 09/02/2018 tarihli ve 1800051030 sayılı yazımız.
c) 14/02/2018 tarihli ve 1800054131 sayılı yazımız.
e) 15/02/2018 tarihli ve 1800055828 sayılı yazımız.
f) 15/02/2018 tarihli ve 1800057677 sayılı yazımız.
h) 19/02/2018 tarihli ve 1800060048 sayılı yazımız.

İlgi yazılar gereği, Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Yasemin TAŞ'ın "Mühendislik Uygulamalarının Fen Bilimleri Dersine Entegre Edilmesi için Tasarım Temelli ve Uygulamalı Bir Öğretmen Eğitimi Programının Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi" başlıklı uygulama izni, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora öğrencisi Furkan ÖZDEMİR'in "Çoklu Zeka Kuramına Göre-Tasarlanan Öğrenme Ortamının Öğrencilerin Matematiksel Muhakeme ve Üst bilişsel Süreçlerine Etkisi" başlıklı uygulama izni, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Muhammet TOPALLI'nın "Ortaokullarda Eğitim Gören Öğrenciler ile İmam Hatip Orta Okullarında Eğitim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması" konulu tez çalışması, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora öğrencisi Elif Berrak GÜNDÜZ BAHADIR'ın "Fetm Uygulamalarının Çeşitli Değişkenlikler Açısından İncelenmesi" başlıklı uygulama izni, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora öğrencisi Betül ÖKSÜZLER'in "Kimya Her Yerde Ünitesinin Öğrenilmesine Yönelik Argümantasyon Etkinliğinin ve Öğrencilerin Argümantasyon Becerilerinin Belirlenmesi" konulu tez çalışması, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğretim üyelerinden Doç.Dr. Engin KURŞUN'un "Ortaöğretim Öğrencileri (14-17 Yaş Grubu) İnternet Riskleri ile Baş Etmede Ne Kadar Başarılı? Risk ve Beceri Bağlamında Performans Değerlendirmesi" başlıklı araştırma projesinin kabulüne ilişkin 23/02/2018 tarih 3963982 ve 23/02/2018 tarih 3964043 sayılı Valilik Olurları ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Güvenli Elektronik İ
Aslı ile Aynıdır
27.02.2018

Selçuk DİLER
Müdür

Turan BAĞAÇLI
Vali a.
İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı

Ekler : İlgi yazılar ve ekleri

Yönetim Cad. Valilik Binası Kat:4 Yakutiye ERZURUM

Ayrıntılı bilgi için: AR-GE

EK-6. KİŞİSEL BİLGİ FORMU

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Değerli Öğrenciler;

Bu anket sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Üzerine isim yazmayınız. Lütfen cevabınızı seçmiş olduğunuz şıkkın yanında parantez içine (X) işareti koyarak belirtiniz.Zaman ayırdığınız için teşekkür eder,derslerinizde başarılar dilerim.

(Muhammet TOPALLI, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü)

1.Cinsiyetiniz?

- a) Erkek b) Kız

2.Kaç yaşındasınız?

- a) 12 yaş ve altı
 b) 13 – 14 yaş
 c) 15 yaş ve üzeri

3.Okuduğunuz okul türü?

- a) Ortaokul
 b) İmam Hatip Ortaokulu

4.Annenizin öğrenim durumu?

- a) Okur yazar değil
 b) İlkokul veya ortaokul
 c) Lise
 c) Üniversite

5.Babanızın öğrenim durumu?

- a) Okur yazar değil
 b) İlkokul veya ortaokul
 c) Lise
 c) Üniversite

6.Ailenizden spor yapan var mı?

- a) Evet b) Hayır

7.Aileniz Spor yapmanıza izin veriyor mu?

- a) Evet a) Hayır

8.Beden Eğitimi Derslerine isteyerek ve zevkle katılıyor musunuz?

- a) Evet b) Kısmen a) Hayır

9.Okul takımında oynamak istiyor musunuz?

- a) Evet b) Kısmen a) Hayır

10.Beden eğitimi derslerine engel olarak düşündüğünüz şıkkı işaretleyiniz?

- a) Beden Eğitimi Öğretmeni yetersiz
 b) Beden Eğitimi Öğretmeni yok
 c) Salon saha ve malzeme yetersiz
 c) Diğer derslerin yoğunluğundan zaman ayıramıyorum.

11.Beden Eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşündünüz mü?

- a) Evet b) Hayır a) Raporluyum

EK-7. BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR TUTUM ÖLÇEĞİ (BESTÖ)

BESTÖ Anket Formu Açıklama: Aşağıda sizlerin Beden Eğitimi ve Spora ilişkin görüşlerinizi ifade eden cümlelere yer verilmiştir. Her cümleyi dikkatlice okuyarak sizin için hangi düzeyde bir anlam ifade ediyorsa bu durumu aşağıdaki ölçütlere göre cümlenin karşısındaki kutucuğa (X) işareti yazarak belirtiniz.

		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum
Madde No		5	4	3	2	1
1	Beden Eğitimi ve Spor derslerinde hep korku hissine kapılıyorum.					
2	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerde çok sıkılırım.					
3	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerine katılmaktan daima çekinirim					
4	Beden Eğitimi ve Spor dersinde başarılı olmak için çaba sarf etmem.					
5	Beden Eğitimi ve Spor dersine diğer dersler gibi zorunlu olduğu için katılırım.					
6	Beden Eğitimi ve Sporla ilgili konuşmak çok zevklidir.					
7	Beden Eğitimi ve Spordan zevk aldığım için dersi özlemle beklerim.					
8	Beden Eğitimi ve Spor dersinde ön plana çıkmaktan sakınırım.					
9	Beden Eğitimi ve Spor dersinde işbirliği duygularım gelişir.					
10	Beden Eğitimi ve Spor dersi sağlıklı ve temiz olmayı öğretir.					
11	Gelecekteki öğrencilik yaşantımda Beden Eğitimi ve Spor dersi almak istemem.					
12	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerinin insanın sağlıklı gelişmesine katkı sağladığına inanırım.					
13	Okul ders programının Beden Eğitimi ve Spor dersi koymak gerekli değildir.					
14	Beden Eğitimi ve Spor uğraşının gelecek yaşantımda önemli yarar sağlayacağına inanırım.					
15	Okul ders programlarının her yılında Beden Eğitimi ve Spor dersi olmalıdır.					
16	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerine katılmak beni dinlendirir.					
17	Beden Eğitimi ve Sporla ilgili etkinliklerin dürüstlük ve demokratik yaşam davranışları kazandırdığına inanırım.					
18	Egzersiz ve Spor yaparak serbest zamanların daha iyi değerlendirildiğine inanırım.					
19	Beden Eğitimi ve Spor etkinlikleriyle uğraşmanın zaman kaybı olduğuna inanırım.					
20	Serbest zamanlarımda egzersiz ve spor yapmak içimden gelmez.					
21	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerime önemli bir zaman ayırım.					
22	Beden Eğitimi ve Sporla ilgili hiçbir şeye ilgi duymam.					
23	Beden Eğitimi ve Spor dersleri her zaman ilgimi çeker.					
24	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerine katılmayı başkalarına önermem.					